

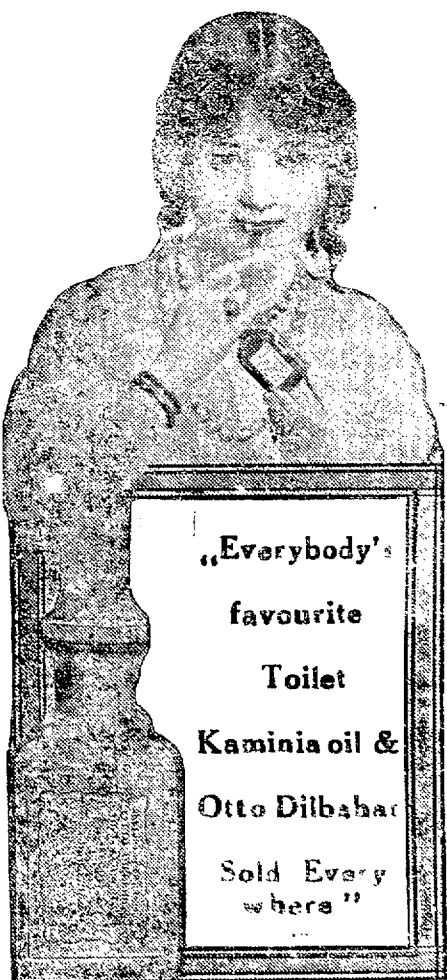
30407 వ త ది న ము వ క టి ం వ (బ డు ను.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల తేది 23 గురువారము { No. 261
నందిక. ౨౬౦

చదివినూడును! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథము నేల కొనలేదు?

1. లోకామయచార కన్యారిత్రముచే గలిగిన గుణములు నాకును వారదకు వచ్చు కోగులకు అతితృప్తికముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్కెబజారువీధి రంగూను, బర్మా.
2. మీరు వాస్తాపత్రికలలో ప్రచురించినట్టి గుణము లన్నియు మీ లోకామయచార కన్యారిత్రములయందు గలదే తెలుపుటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాను. 25 బుడ్లను పంపకలెను. ఎస్ జి. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ సన్నిధివీధి, సిలిమాలిమ్ తంజావూరుజిల్లా.
3. మీలోకామయచార కన్యారిత్రములకు పసిబిడ్డలకు గలుగు సకలవిధ లోకములను పూర్తిగా బాగుచేయును. ఇది పసిబిడ్డలపాలిటికి గొప్పచరప్రసాదము. ఆ వ్యగారి మొకటరామమూర్తి క్లాబ్కు, తాలూకాఆఫీసు ఆనకాపల్లిపొట్ల, 250-300 మాత్రలు ల సీసా 1 కి ధర రు 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0 సారస్వతాసనము స్త్రీ, పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన టూనిక్, 20 దిముల బొషధముగల బుడ్డి 1 కి రు 1-0-0. ముఖ్యమునిపు:—మాకాతాదాగుల సౌకర్యార్థమై వాసుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 కంబు శ్రేష్ఠివీధిలో మా బ్రాంచిని తెరిచియున్నాము తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్. లు మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపవచ్చు. (594) సాశ్వతు వెంకటాచల కంపెనీలు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మైసూరు.

వెంటుకలే అందము.
రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!
వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకమునుపే త్వరపడుదు.
ఊడివచ్చుట మొదలు వెంటియెడల వెంటుకలు పొడైవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు.
నేడే
కామినీయా నూనెను
వాడుట మొదలు వెంటుకు.
ఇది రిజర్వు చేయబడినది.
వెంటుకల కెట్టి-రోగ మున్న ను, కిలో మాంద్య మున్న ను,
యిది దివ్యవృక్షము.
వెంటుకలు చిట్లుట గాని, గిర్రకు గాని యొందదు.
మీ వెంటుకలు వరల యెప్పుటి మెత్తదమును గల్గి పట్టు
వలె నంది మెరయుచుండును.
ఈ లోకమునే దీనిని పరిక్షించి చూడుము.
వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుదు.
కామినీయా తిలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.
కల బుడ్డి 1-కి ౩౦ రూపాయి. వి. పి. కార్మిలు ప్రత్యేకము.
ఆన్ని బొట్లలోను ఈ ప్రద తెలుపబడిన ప్రకారము
క్రయించుట చున్నది.

మీరు నువ్వన ద్రవ్యము, లేక అల్లరు కావలసినప్పుడు
"టటో దిల్ బహారు" కు వ్రాయుదు.
ఇది రిజర్వు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.
1 బొన్న బుడ్డి 1-కి ధర రు 2-0-0
1 ద్రాము " " 0-12-0
1 ద్రాము " " 0-8-0
కొన్ని చుక్కలు చేతి రుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.
ఇది నంగుల లక్ష్యము. రెండరివర్షమున్న, మనకు లక్ష
వారోదము గూడి దొరకును, తేకున్న,
సోలు యే జెండు:—
కెంగ్గోయిండియన్ డ్రగ్స్ కంపెనీ,
కెమికలు కంపెనీ,
155 జమ్నామజీన, బొంబాయి.
(126)

అధరణములు	బ్రేవదములు
(2957) తెనుగు	రు. అ. ప.
స్తాంపుమాన్యత్	... 4 0 0
గ్రామోద్యోగక్షుల మాన్యత్	... 2 8 0
ఇన్ కమ్ టాక్సు మాన్యత్	... 8 0 0
సివిల్ ప్రాక్టిడర్ కోడ్	... 5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాక్టిడర్ కోడ్	... 6 0 0
ఎక్సేలు ల్యాండు ఆక్ట్	... 8 0 0
లిమిటెడ్ ఆక్ట్	... 2 0 0
ఇండియన్ షీప్ కోడ్	... 2 0 0
హిందూలా (1921) అచ్చుల మాన్యత్	6 0 0
బొట్టనశ్రీ ముద్రనెట్టె	... 1 4 0

విక్రొరియా డిపో
మైలాపూరు = మదరాసు.

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్టు
సుప్రసిద్ధ (మహిని) వైద్యశాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్.
రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి తేటచెక్కతో చేయ
బడిస్నానమునకు మిక్కిలి సుఖము గాఁయుండును.
80 గాలనులవరకు పట్టును. కలయువారు ఆర్డరు
తో రు 1-0-0 అడ్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు
రయిలుజ్జేషను వివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు
రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖర్చులుచేరే.
స్వదేశి స్టోర్సు, 82 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

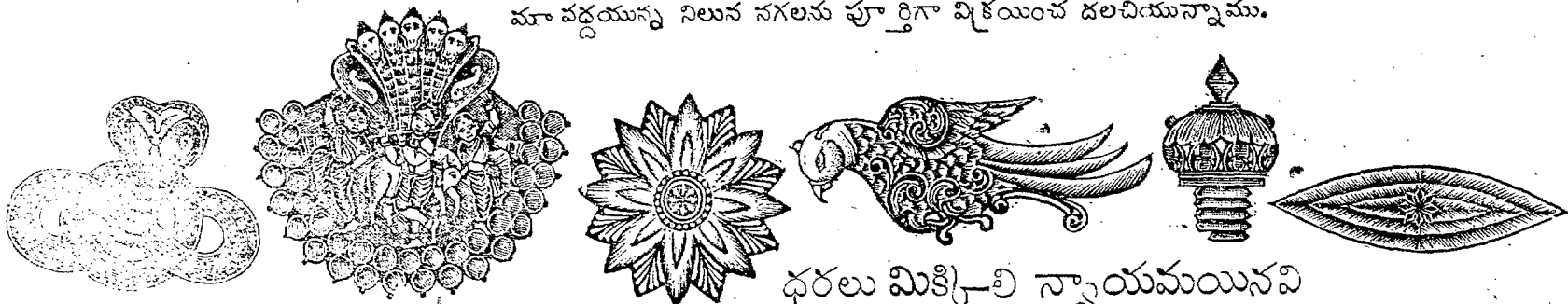
నమకము (1842)
బంగారు, వెండి, రత్నము
ల నగలును, యితరవస్తువులును,
వాషమిచ్చివుచ్చి వ్యాపకముయ్యబడును
ఉమిడి - రోమయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చైనాబజార్ రోడ్, మదరాస్
నగలు వాష్యమాడము భూమిలోగడను బస్టాంపు ధరలకు
తీసుకొని విక్రయించుట కలెచునము. తియ్యారను
తీనివారిని అతి శ్రేష్ఠముగ ఆర్డరు తీసుట గయ్యాగాజేసి
యిచ్చును. 25 రూపాయల యిచ్చి నగలు తీసుకొను
చేసికొన్న వారివలన మౌనమృత్యు తలెనిసికొనవచ్చును.

వనోపధిసరస్వరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట
యందు పేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపోలాభుర్ను
పుచితముగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ఆలస్యము ఆశాభంగమును గలిగించును.

తక్షణమే తెప్పించుకొనుడు.

స్త్రీలు పయోగించు నాగరలు, జడలయం దుపయోగించు బిళ్ళలు, యితరనగలు మేలయిన బంగారు రేకుతో తయారుచేయబడియున్నది మా వద్దయున్న నిలున నగలను పూర్తిగా విక్రయించ దలచియున్నాము.

ధరలు మిక్కిలి న్యాయమయినవి

కొప్పె 1-కి ధర రూ 4; చిలుకబిళ్ల 1-కి ధర రూ 3; కామంతిళ్ల 1-కి ధర రూ 3; మొగిలికెరు బిళ్ల 1-కి రూ 2-8-0; నాగపడిగ బిళ్ల 1-కి ధర రూ 5; నాగరము 1-కి ధర రూ 8. మా వద్ద పలురకములు పలువిధపై జులలో నుంచుటవలన అందరికిని తృప్తి కలుగచేయగల మని మాకు దృఢనమ్మకము గలదు.

ఇండియన్ జ్యాయలరి మార్పు, పోస్టువాక్సు నెం. 40. నగరత్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

కల్పితేనస్త్రియు నమ్మ మైనట్టియు

మకరద్వజము

ఆయుర్వేద ఔషధములందు ఈ ఔషధము మాణిక్యమువలె ప్రకాశమానమైనది. దీనిని ఎల్లప్పుడును వైద్యుల సలహా లేకనే వాడవచ్చును. ఇది ఎప్పుడును గుణము తప్పకనిచ్చును.

మహామహోపాధ్యాయక విరాజగణనాథ్ సేన్ సరస్వతి ఎం. ఏ. ఎల్. ఎమ్. ఎస్. గారు స్వయముగా పరీక్షించి తయారుచేసిన ఔషధము.

మకరద్వజ తులము 1 కి రూ 30 7 మోతాదులు రూ 1-4-0
" సద్గుణవలీకర తులము 1 కి రూ 40 " రూ 1-14-0
" సిద్ధ తులము 1 కి రూ 62.8-0 " రూ 2-8-0

The Kalpataru Ayurvedi Works and Stores
54 Grey Street, Calcutta
Telegram "Kalpataru"
Phone No. 3012

రాజకీయ గ్రంథము

- 1. మద్యపానము (ప్రతాపరెడ్డి) 0 10 0
- 2. తిలకుగారి సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. స్వతంత్రజీవనము 0 8 0
- 5. ఆంధ్రమాంస (రాజకీయ నా. కము) 1 0 0
- 6. స్వరాజ్యధ్వజము నాటకం 0 12 0
- 7. స్వరాజ్యరథము (నాటకము) 0 8 0
- 8. గాంధీమహాత్ముని జీవితము (నాటకం) 0 8 0
- 9. గాంధీవిజయము నాటకం 0 10 0
- 10. నా చెలసాలానుభవములు 0 12 0
- 11. స్వరాజ్యధర్మము 0 8 0
- 12. గాంధీగారి ప్రాంతవస్వరాజము 0 8 0
- 13. గాంధీగారి జీవితచేతనములు 0 12 0
- 14. గాంధీగారి ఆలోచనాదర్శిని 0 8 0
- 15. భారతస్వాతంత్ర్యము (ఆంధ్రమాంస) 0 6 0
- 16. తిలక్ శతకము 0 4 0
- 17. స్వాతంత్ర్య సంరక్షకము 0 6 0
- 18. భారతవస్తు పరిశ్రమల చరిత్ర 0 8 0

ఆంధ్ర దేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయ గ్రంథము లన్నియు మా వద్ద దొరకును.
(3402) ఉపేంద్రవసుదేవయ్య, 17, నారాయణ మెదొవ్వి, వడరాను.

కాకినాడ

15-2-22 తేదీన కాకినాడలో జగన్నాథపురంబున పురం ఆదినారాయణ మూర్తిగారి క్షేమకార్యమున సీతారామస్వామి గారి ద్వితీయపుత్రుడు నాడు 21 దినమగుటచే నామకరణ మహోత్సవము జరిగెను. కుమారుడు మోహనరామ గాంధీయని నామకరణంబు చేయబడెను. వాడుము తైదునందరు స్వకేవలస్త్రీ లంకృతులైచేసి, స్వరాజ్యలక్ష్మీవారి ఇంట గాంధీమహాత్ముని ఆనందవాద్ధిని నోలలాడించుటతో యనునట్లు విలసిల్లిరి. గాంధీయొగము తాకేపూర్వము ఇట్టిచేతుకలలో స్త్రీలెచ్చటచూచిన వారి నోట ఏమాటలవిన్నూ నీకేవలమునయో, లేక ఏమటుచేయింబుకొంటియోయియు, నీకు ఏయేచీలున్నవి దక్షిణాదిచీరలెన్నియున్నవి పోపు జపానుచీరలెన్నియున్నవియు, అడుగుట, తిరిగివాడు నీకన్నియున్నవి యడిగిన ఆయ్యో, నా కా భాగ్యము కూడ నా యని భిన్న వదను లగుట భాగ్యవంతురాండ్రు మాచి తక్కినవారు సిగ్గుపడుటయో? ఓర్వలేక దేవుడుయో ఇంక మావారిని ఈలాంటి చీరలెచ్చుంటిని తేలేదనియు, ఇట్లు చేకరితుల ప్రశ్నించుచుండెడివారు ఇప్పుడో, నాతనయుగము గాంధీయొగము, ప్రతివారిమనములను అట్లులేవు. అట్టిమాటలేలేవు. మారి-ది. పూర్తిగా మనస్సులు మారినవి. ఏమీకాలమహిమ. ఆవతారమహిమ. అట్టిమాటలేలేవుగా? ప్రతిస్త్రీయు రాజుము పెట్టితిరా? నూలు వడకుచుంటిరా? ఎన్నిబట్టలు నేయించితిరా? మానాకి కండువలు నేయించితిరా? యువారి ముత్రవారు స్వయముగ నూలుగడికి నేయించి అట్లునిమనా రైతును బట్టించి విండిగో చూచితిరా? అట్లులేతపోగున్నవో అనియు, నా కన్ననీవే నయముననే నీ మోద్యుతీసితిరి. అందరూబట్టలు తీయించుకొన్నా. మాయింటనేలేదు. అనియు, పదియందొకవచ్చుటకు స్వదేశీయ తేదీవచ్చుటకు సిగ్గుచున్నదనియు, ఎవ్వరైనాదబాటున పూర్వవ్యామోహము పోనివా బట్టచేసినవరకే, ఎత్తిపొడుపులచేత తక్షణమే విచేతనస్థులు విపత్తిచి స్వదేశీయముల కట్టునట్లు చేయుటయేతప్ప నాడు వేరే ప్రయత్నము లేకుండెను. వేడుకలలోనే గాదు, స్త్రీలు వారివారి స్నేహురాండ్రు సాధారణముగా గలియు పురుషుడనిట్లే తరుమగ జరుగుచుండుట వింటిని. ఇంకను మావారికి వ్యవస్థమునందు ఇష్టము లేకున్నదని ఎవ్వరైన ననిన మీవారు భారతభూమిని పుట్టిలేదాయనియు, ఇంగ్లెండును మించుకైన లేదాయనియు పలువురు పలువురలచే వారిని వదలులాడుచుండెను సోదగలా? మీ మీ భాగ్యాలను అట్లు వదునకత్తెల వత్తిగో పడనీయక వెంటనే స్వదేశీ వస్త్రధారణు లగునట్లు చేసి మా స్వాస్థ్యగుల చేతుకుండురుగాక! నాడు వారియింట స్వరాజ్యలక్ష్మీ రాండవమాడును గాంధీమహాత్ముని తలయను ముతైను వలందరు మోహనుని తల్లితండ్రులను భారతమాతకు మంగళములతోను మాతా పిత శిశువులను దీనించుచు నాటి పులంతయు చూచువారలకు ఆనందవాద్ధిని నోలలాడించిరి. (పు. స్త్రీ)

త్వరపడు! జాతకరత్నము ప్రతులు తక్కువ!!
జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ వళ మున్నగునవి లేకను సంవత్సర ఫలితములను క్యారెక్టురు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకనే రమంతట తామ వ్రాసికొనగలరు. ధనము, కులతానమున్నగు వ్యాపకభావములతో మీమీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడగు. దీనిని రూ 2 మాత్రమే. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖింకోట, వికాఖట్టుంజిల్లా. (8291)

కాంతామదహరణి

అను యువానీ వైద్యకాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టికి దివ్యమైనలేహ్యము - బలహీనత కాళ్లచేతులు లాగుట, రతిలో శీఘ్రస్థలము, పోగొట్టి, వృద్ధిని అపితముగా గలుగ చేయును. పరిశుచిచూడ మీ కళ్ళతెలియును.
వెల 1 డబ్బా 4-0-0

నెగరోగనివారిణి

3 విధములగు నెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి తీర్చించియున్నను, దీనిని నేవించిన 3 గోజులలో నిశ్చేమముగా నివారణయగును. అట్లుకాదేని సామ్య వాపసుచేయబడును.
1 సీసా రూ 1-0-0

ది రెడ్డి అండు కంపెని, గోపాలపురం, కాత్తవేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా) [3838]

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

ఇది చరక, శుక్ర, వాగ్భట మతానుసారముగను, అనుభవసిద్ధముగను, సులభసాధ్యము లగు 600 చికిత్సలను తొలుపు సద్బోధరాజము. దీనియందు సమస్తవ్యాధులకు వైద్యుని సహాయ మనసుము లేకుండా తమంతట తాము, తాత్కాలిక మందుచేసి ఉపయోగించుకొనదగిన లభ్యతగయోగములే గలవు. ప్రతిగ్రహమందును, ప్రతివైద్యునియొద్దను వుండదగినది. పుస్తకము 1-కి రూ 1-4-0; పి. వి. 0.5-0 [2]
పి. వి. వి. అండు కో, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ గ్రంథమండలి, (8351) పెరిడేపి - నెల్లూరుజిల్లా

మలయ చందనము

గనెరియో అను నెగరోగమునకు మోచారము. వధ్యులులేదు. పిచిరలో కనిలేదు. ఎఱుపు, కెలుపు, వచ్చు, అను మూడు విధముల నెగరోగమును చూచు స్థానాలలో మాన్యును. స్త్రీల ముఖము వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజోధము (1251) దట్టి 1-కి రూ 2-4-0
చండినీ (మలయచందనమున కడపానము) కొన్న 2-0-0

శ్రీ పాపచారి పంచాంగము

దుంభి సంవత్సర పంచాంగము అమృతా నున్నది. మా పంచాంగముయొక్క ఘన అందము పెరిగినదే. 1-కి 0-2-6; జాబగుప్రతులకు తక్కువ పి.పి. చేయదు. ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్టుచీట్లు కంపెనీలకు. 2 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరపడకున్న వారికపు. [1251] గంభీరపార్వతీ, గాయవరం. (గోదావరి.)

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏ ధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. సులభ వెల 0-10-0 అణాలు. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

ప్రొఫెసరు పి. శేషాద్రి ఎం. ఏ. గారు.

ఉపోద్ఘాతము.

కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయ కళాశాల వైసు ప్రెసిడెంట్ లగు ప్రొఫెసరు పి. శేషాద్రి ఎం. ఏ. గారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునుగూర్చి ఎక్కువకాలము రిట్యూ కిటుల వ్రాసిరి. మదరాసు ప్రభుత్వమువారిచే నీమధ్య నే నియోజింపబడిన యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపసంఘమువారి యాలోచనకై యొక నివేదికను బంపుటని నాకు చేరిన యాహ్వానము నంగీకరిం చుటలో నాకు కొంతయాలోచింపవలసివచ్చెను. సెప్టెంబరు 1916 నుండి నేను మదరాసు రాజధాని నెలవల నున్నను అప్పుడప్పుడు సెలవులలో మాత్రము మదరాసు రాజధానికి వెళ్లెడి వాడను. ప్రస్తుతము నాకు మదరాసు రాజధాని తెలుగు జిల్లాల తోటి సంబంధమును లేదు వార్తాపత్రికలలోని వ్యాస ములవలనను, స్నేహితులు వ్రాయుచుండెడి యుత్తరములవల నను నాకు తెలిసికొనకపోయి కొంత వ్రాయదలచితిని. నేను చాలనకపోయి ఆంధ్రయందలములందే విద్యవడసి యుండుట చేతను ఉత్తరహిందూస్థానమున క్రొత్తగ నేర్పడిన యొక విశ్వవిద్యాలయమునం దెక్కువ పరిశ్రమ చేసి యుండుటచేతను నాకు కొంత యనుకూలావకాశము గలదని చెప్పవచ్చును.

ఆవశ్యకత.

ఆంధ్ర జిల్లాలకు ఒక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించు విషయమై నాకు నుడియ మేమాత్రము లేదు. కాని ప్రభుత్వ మువారు ఉపసంఘమును నియమించుచు విశ్వవిద్యాలయవనర మని చెప్పియుండుట మాత్రము నాకు నచ్చలేదు. ఆంధ్రజిల్లాల ప్రజలు చాలకాలమునుండి ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయమును వాంఛించుచుండినను ఆ యోగ్యత తాలూకాదారులు, జమీందారులవలె ద్రవ్యమును మాత్ర మెంతగలరై. తెలుగు జిల్లాలకు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గలదు. వాని కొక ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును చక్కగను, సరియైన మార్గమునను నిర్మించిన అభివృద్ధికి మంచి యవకాశ మేర్పడును. తెలుగు జిల్లాలలో నుండినవారి కెంత కైసను అరచజిల్లాలలో నున్నంత యున్నతవిద్య ఆంధ్రదేశమునందు లేదని తెలియవలదు. ఆంధ్రుల పరిస్థితులకు తగినట్లు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించిన అంశాలు లేవు కేరళి బాగుగ వినియోగింప గలరు. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము అతిభాగమైనది. అట్లునుటచే ననుభవము నాకోపించుట లేదు. అందువలన ఆభావమును తగ్గింప ప్రయత్నించుట మంచిదే. గతకొలది సంవత్సరములనుండి మదరాసు, బొంబాయి, కలకత్తా ల నానికన్న మంచి విశ్వవిద్యాలయము లేన్నదని నిజమగు విద్యవనకాశ మొంగుట కిట్టి వానినే దక్షిణహిందూస్థానమునందు సయితము స్థాపించుట యుక్తము. ఆ ప్రభుత్వవిద్యాలయ (Residential University) మేల్పెక్కి గురు శిష్యుల కెక్కువసంబంధ మేర్పడును. వారిండురులను ప్రేమించుకొనుట కవకాశ మేర్పడును.

స్వభావము.

ఆంధ్రవిద్యార్థుల కిష్టపడకన్న నెక్కుడు సౌకర్యము లును, నెక్కుడు దవకాశములును నేర్పడమన్న గాని ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింప నవసరము లేదని వైవాక్యముల వలన బోధపడియుండును. విశ్వవిద్యాలయ వాతావరణము, విజ్ఞానము సాత్రమ విశ్వవిద్యాలయమునందే సాక్ష్యమగును. ఆంగ్లలో నీ 1922 వ సంవత్సరమున నేదోయొక విద్యాలయ మును నామమాత్రము స్థాపించినంతమాత్రమున నేమియు లాభ ముండదు. కాని విద్యార్థులకు సగువాటలకు మాత్రము లోకగును. లండనులో విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును గూర్చి చెప్పించిన యుపసంఘమువారిటుల వ్రాసిరి.

“విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు తమలో తాము ఆలాశాల ముగ నుండుటయే గాక యితర విద్యార్థులతో గూడ నాలాశా యుండుట యత్యవసరము ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును సామాన్యముగ నేర్ప వా భావము న చేరింప వలయును. గురుశిష్య సహకారము వలననే బోధనాని, నేర్పణ నుటగాని సాధ్యమగును.” కొంతకాలము చదివిన పిమ్మట పరీక్ష మండికమునందు ప్రశ్న కాగితములతోటి మిగి యవిద్య ప్రాతకాలపుది. ఈ విధానము శాంతి శీఘ్రమగు రూపు మాపిన నంత మంచిది. తెలుగుజిల్లాల భూగోళస్థితి కై మోహత్ర ముల న్యయింపజేయుట కొంచెము కష్టమని నాకు తెలియక పోలేదు. మొదటితరగతి కళాశాల లక్కడక్కడ నున్నవి. కొందరు తమస్వదేశమున వదలి విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానమున కేగుటకు కష్టముగనుండును. కాని ముందు తనకుగలుగుగల ఫలిత మును గమనించిన కష్టములు నున్న కింపవు. మొదటితరగతి కళాశాల లన్నియు నొకే ప్రదేశము నందు లేకుండుటచే కేంద్రస్థాన విషయమై భిన్నాభిప్రాయ ములు జనింపవచ్చును. రెండవతరగతి కళాశాలలను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమో లేక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమైనను స్థాపించు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్ష బోధనారు పాలింపవచ్చును.

కావున వానినిగూర్చి ప్రస్తుత మాలోచింప నవసరములేదు. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్ష విశ్వవిద్యాలయము తోటి సంబంధ ముండ నర నరము లేదు. విశ్వవిద్యాలయమునకు కేంద్ర స్థానముగ నుండు ముఖ్యపట్టణములోని మొదటితరగతి కళా శాలల నట్లే యుండ నిచ్చి మిగిలిన పట్టణములలోని మొదటి తర గతి కళాశాలలను రెండవతరగతి కళాశాలలనుగ మార్చి బాగుగ నుండునని తెలుపుటకు నేను వెనుపియును. మొదటితరగతి కళాశాల లు రెండుమాత్రమేయున్నందున ఈనూతన నాచరణ అట్లుట దుస్సాధ్యము గాదు. అలాగేబాదు విశ్వవిద్యాలయము పునః స్థాపింపవలసి వచ్చినపుడు సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము వారికిగూడ నీ సమస్యయే యెదురొక్కెను. కాశీనగరమునం దుండెడి మేరీతాజీ కళాశాల ఉత్తర హిందూస్థానమునందు మిక్కిలి ప్రాముఖ్యత కెందియుండిననుగూడ ప్రభుత్వమువాడ దానిని రెండవ కళాశాలగ మార్చివేసిరి. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధి నే ముఖ్యముగ గమనించువారు తమ తమ పట్టణముల విషయమై తలపెట్టక నీ తీర్మానమును గైకొని యేర్పాటులచేయుట కొడ బడుచున్న తలంచెదను. మిషనరీలు, ఇతరులు విశ్వవిద్యాలయము నందలికొన్ని విద్యాశాఖలను ప్రత్యేకముగ నహాయము చేయవచ్చు ను. ప్రజలెవరు ప్రద్యుపయోగముననుబూనుకొనవచ్చు వాని(రెడ వతిరగతి కళాశాలలు) నాపిజేయవలెనని కోరనుగాని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముతోటి వాని సంబంధమును వీడవలెనుగదాదు. గొప్పవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమువలన ఆంధ్రయువకుల విజ్ఞా నము పెంపొందుట కంతయేని అవకాశ మేర్పడును. ఇంటర్మీడి యేటు కళాశాలలను వైశేషిక ప్రకారము చేయ జాలవచ్చు, క్రొత్తగా మరియొక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుట దురుదగ. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునే రెండు భాగ ములుగ జేయుటయును ఇంతిక్కు ప్రేమమగు విశ్వవిద్యాలయము నిర్మాణమగుటకు పీలులేకున్న, ముంద విశ్వవిద్యాలయ ములకన్న మిన్నగ నున్న మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముతోనే వారు సంప్రీ ప్రిడియుండుట సమజము. భారతదేశములోని యితర విశ్వవిద్యాలయములను జూచుకొని మదరాసు విశ్వ విద్యాలయమునందే నాకు గౌరవము, ప్రీతి, హెచ్చుచుండును.

కేంద్రస్థానము

విశ్వవిద్యాలయమునకు కేంద్రస్థానమును నిర్ణయించు నపుడు ప్రజల యభిప్రాయమును, ప్రదేశముల వనరులను గమనింపవలసియుండును. వినను కొన్ని ముఖ్యసూత్రములను మాత్ర మిట పేర్కొనెదను.

- (1) ప్రస్తుతము ఉన్నతవిద్య కలపు కళాశాల లుండి ఇంకను అభివృద్ధి కవకాశ మొసగు ప్రదేశము.
- (2) చారిత్రాంశములవలనను, ఇతరముఖ్యవిషయముల వలనను దేశభక్తిని పురికొల్పువదేశము.
- (3) నగరప్రాముఖ్యము. జనబాహుళ్యము. నగరమును విశాలము చేయుటకు వనరులుండుట.

ఆంధ్రజిల్లాల యన్నిటినుండి రాకపోకలకు సులభముగ నుండు ప్రదేశము.

ఒక నిర్ణీతస్థలమునందు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించిన పీఠాశ్రమల నెక్కరే నను అధికముగ నిచ్చెద మని వాదనాము చేయుట.

ఈసూత్రముల నన్నిటిని గమనించిన మనకు స్ఫురించు నగరములు మూడు. విజయనగరము, విశాఖపట్టణము, రాజ మహేంద్రవరము. విజయనగరమునందు ఒక గొప్ప మొదటితరగతి కళాశాల, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముతో సంబంధించిన ఓరి యంటర్ పరీక్షలకు విద్యార్థులను తయారుజేయు నొక సంస్కృత కళాశాలయు గలవు. విజయనగరమునే కేంద్రస్థానముగ నేర్పరి చిన విజయనగర సంస్థానమునకు ధారాళముగ సహాయము జేయునని తలంపవచ్చును.

విశాఖపట్టణ మొక గొప్ప రేవున నున్నది. ఇచ్చటినుండి యెప్పటికైనను ధ్వజపాతాలకు రైలుయొక్క మేర్పడును సుదృఢపాతాలలో నధికసంఖ్యా లు నున్న ఆంధ్రులకుగూడ సౌకర్యముగ నుం ను. సముద్రపుటొడ్డున నుండుటచే ఈపట్టణమును ప్రేమించురు ఇచ్చట ఒక రెండవతరగతి కళాశాల ఒక వైద్యపాఠశాల గలవు. వైద్యపాఠశాల కళాశాల త్వలో మారవచ్చును. బాలికల కొక యున్నతపాఠశాల గలను.

రాజమహేంద్రవరము గొప్పచారిత్రాత్మక మగు పట్టణము. ఆదిత్యులు గు విజ్ఞానము నకు ను ఒక గొప్ప రాజవంశమునకును ముఖ్యపట్టణముగ నుండెను. ఆంధ్ర జిల్లాల కన్నిటికిని అందుబాటులో నుండుటయేగాక వాఙ్మయ, సాంఘిక జీవనమున కిష్టపడిని రాజమహేంద్రవరము ప్రసిద్ధిజేరి యున్నది. ముందు విశ్వవిద్యాలయబోధకుపయోగపడవచ్చు. అన్నకళాశాల బోధనాభ్యాసకళాశాల గలవు. ఈ సౌకర్యములను బోర్కొనుటయందు నేను రాజమహేంద్రవరపు కళాశాల యందు వెనుక చదువుకొనినందున ఆ నగరముపై పక్షపాతము గలిగియుండినని తలంపకుండురు గాక! అ పట్టణవనరులను నేను అతిశయముగ వర్ణింపలేదని తలంకొను.

ద్రవ్యము.

ఆంధ్రులు ప్రతేక విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమును గూర్చి యధికోత్సాహము జూపుచుండుటచే ఒకే పర్యాయము పెద్ద, మొత్తమును సమకూర్చుటయందు వెనుక బడవచ్చు శాసనాని యుపసంఘమువారియెడ పట్టుదలతోనుండి ఉన్నత ద్యకవకాశ మొసగునట్టివిశ్వవిద్యాలయమునే స్థాపించుటయుక్తము క్రొత్తగ స్థాపింపబడిన డక్కా, లక్నో, పాట్నా, ఆలీఘుడు, కాశీవిద్యా లయములు తాము మొదట నుద్దేశించిన వన్నియు నాచరణలో పెట్టుటకు తగినంత సామ్యుతేక కొట్టుకొనుచున్నవి. కొన్ని విశ్వవిద్యాలయములందు అధికారులు డబ్బులేమిచే తిక్కు దోచకున్నారు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు తమ విశ్వవిద్యాలయోప సంఘమువారి శిఫార్సులను ఆచరణలో పెట్టుటకు ద్రవ్యములేకుండు యేగాక దినఖర్చులనుగూడ తగినంత రాబడి లేక తూటాలపడుచున్నారు. వీరి యన్నిటిలో ద్రవ్యమును పొదుపుగ వాడెదని చెప్పుటకు పీలులేదు. కాని ద్రవ్యము ముఖ్యముగ గమనింపదగిన సమస్యయే. విశ్వవిద్యా లయ నిర్మాణ ముప్పుడే ద్రవ్యమునుగూర్చి మొదట నాలోచింపవలెను. సంబోధము గలిగినవో దొందరపడి యొక విశ్వ విద్యాలయమును స్థాపింపగూడదు. ఒకేరాష్ట్రమునందు రెండు విశ్వవిద్యాలయములు యుండుటవలన వ్యయము అధిక మగును. కట్టడములు రెండుజతలు. ఇద్దరు వైసు- చాన్సెలరులు, ఇద్దరు రిజిస్ట్రారులు, రెండు పుస్తక భాండాగాములు, పరీక్షరును ముఖు రెండుజతలు, బత్తాలరెండుజతలు కావలసియుండును.

ప్రస్తుతము మదరాసు ప్రభుత్వమువారి ఆయువ్యయము లందు చాలలోటు గలిగియుండ విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమున కవసరమగుసామ్యు చేకూరుట కష్టమగు సమస్యయే. ప్రస్తుతము ఆంధ్రజిల్లాలయందలి రాజకీయ యశాంతియు పాఠశాలల బహిష్కారోద్యమమును కొంతవరకు ప్రభాసానభూతి వడయుట కడ్డుపడవచ్చును. ఆంధ్రుల విజ్ఞానమును పెంపొందించు నుద్దేశిం చెడి విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రులకు తానొకాము అధికముగ నుండు సమయమున స్థాపించుట యనుకూలముగనుండును. కాని ప్రస్తుత మట్టియుత్సాహమున్నచే గన్పించదు. అయిదారుసంవత్సరములక్రిందట యడి సాధ్య మయ్యెడిది. అయినను ఈశాజ కీయకాంతి కొంతకాలకు పకమించిన పూడు మరలనీ విషయమై తలపెట్టినను మంచిదే. ఒక్కో విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణావసరమున ఆరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రకటన గావించిరి. ఆయోగ్యయందు మొదట ఏబిలెక్షల రూపములను వెచ్చించి విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింతుమనియు అందులకై ప్రజలు క్షమముత్త మైన ను సమర్పింపవలె ననియు ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. ఆయోగ్య జమీందారు లాలాచననే తమ బాధ్యతను నెఱవేర్చుకొనిరి. విశ్వ విద్యా యమును నిర్మితమయ్యెను. ఆంధ్రులవిషయమైగూడ యాహ్వానమునే యవలంబించిన బాగుగ నుండును. ఆంధ్రదేశమునందు పరాకెమిడి, విజయనగరము, బొబ్బిలి, పితాపురము, వెంకటగిరి, మున్నగు గొప్పసంస్థానములు గలవు. కాబట్టి ద్రవ్యమువిషయమై నేనైద్రవ్యము చెండుటలేదు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించిన ఒక లక్షరూప్యముల నిచ్చుట్లు ఒక జమీందారుడు దానపలేమును వ్రాసికట్టు ఈ మధ్యనే నాకు తెలిసెను. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయము నొక్కదానిని స్థాపించుటకు తగినంతద్రవ్య మునొకం లేనంత స్థితిలో నున్నాని నే ననుకొను. ‘అభివృద్ధి’ కై రాష్ట్రీయముణము నొకదానిని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు స్థాపించినను గమంజనముగ నుండును. లక్నో విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ ముప్పుడు సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వమువారు గూడ యాహ్వానమునే యవలంబించిరి. కాని ఆయోగ్యయందుండిన ప్రజలు మాత్ర మిస్థానికవిశ్వవిద్యాలయమునకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఋణమును తీసికొనుట గదని యాక్షేపించిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణయవసరమున నిట్టిఋణమునుతీసి కొనువో మదరాసు రాజధానిలోని ఆంధ్రేతిరులుగూడ తీవ్రముగ నాక్షేపింపవచ్చును. కాని తిరునావల్లిసంజీవోట తిమిళవిశ్వ విద్యాలయము నొకదానిని స్థాపించు నూతనలు బయలుదేరువో, యలజడి కొంత యుపకరించును.

ఉపసంఘము.

విశ్వవిద్యాలయోపసంఘమువారు త్వరలో విశ్వవిద్యా లయమును స్థాపించుటకును, ఆంధ్రులను సంప్రే పించునట్లును సూచనలను తియ్యచేసి మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి బంపెత గని నేనుతలంచుచున్నాను. ఆంధ్రులమధ్య నేను మువారు నామొదటి యువపడిసంవత్సరములను గడిపుటచే వారి గుణగణములను నేనెప్పుడును స్తుతించుకొనుచుండును. వాటిలో కొందఱుయమును ప్రేమాస్పదముగ నెంచుచుండును. ఆంధ్రులమధ్యవృద్ధిని క్రేమునకును. మార్గముగ నుండెడి యాశము సులభముగ పరిపూర్ణ మగుటకు నేనొకవేళ నిరూపమున పాల్గొనియుండు నేని కృతార్థుడనగుదును.

గంజాం మండలము.

చంద్ర శివయ్యగారిని వదలివేయుట.

అరెస్టులు శిక్షలు.

మాచిరాజు అప్పారావు (చందోలు) తాదేపల్లి సుందర రామయ్య (రాంభట్లపాలెం - రేపల్లె తాలూకా) గార్లను అరెస్టుచేసి చెరి యొకసంవత్సరము కఠినశిక్ష వేసిరి చంద్రాబి జగపతిరావు, ప్రభుల చంద్రశేఖరం (మున్నంగి-సిద్దపల్లి-తెనాలి తాలూకా) గార్లకు చెరి మూడు నెలలు విడిచివేసిరి.

అంద శివయ్యగారిని వదలివేయుట.

గుంటూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు అంద శివయ్యగారిని రిలీజ్ చేసి వదిలివేసిరి.

వలంటీరులు పూచీకత్తు నిచ్చుట.

ఈమని వలంటీరులు పెద్దిరాజు వాసుమంతరావు, యీ మని విజయరామయ్యగార్లు పూచీకత్తుల నియ్యగా వారిని వదలి వేసిరి.

ఉత్సాహము తగ్గుట

బాద్మిలి తీర్మానములను ప్రజలలో సుత్సాహము తగ్గుట.

గోదావరి మండలము

రథోత్సవము లాగిపోవుట

నూయిండియా విలేజరి అసత్యవార్తలు

మత స్వాతంత్ర్యమున కభ్యంతరము కలిగించుట-అసహాయ వాదులు గోదావరి మండలమున దౌర్జన్య మొనరించుట అనుభవక క్రింద బ్రూతు అను చేత్రాలు తో 17-వ తేదీ గల నూయిండియా పత్రికలో ప్రకటించబడిన వార్తలని విషయము సత్యముగాదు.

మండపేటలో రథోత్సవము

మండపేట రథముపైని మహాత్మునిపటము నుంచినవారసహాయవాద వలంటీరులు గారు. పోలీసువారి ప్రోత్సాహమున మండపేట వాస్తవ్యులొకడు పటమును చింపి వేసిన మాట నిజము. అందువలన ప్రజలు రథమును లాగమనిరి. చరియే దౌర్జన్యమును జరుగ లేదు. నడివీధిలోనుండి రథమును తీసివేయు డని భయకర్తలకు లోకలుండును వోవర్సీగు తెలియబరచెను. రథము (23 వ తేదీ) నేటికిని నడివీధిలోనేయున్నది. ఆ పోలీసులు బహిష్కరించలేదు. నష్టపరిహార మిచ్చుననెను మాచన లెక్కయను చేయలేదు.

ద్రాక్షారామ

ద్రాక్షారామ విషయమునుగూర్చి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువలన రామచంద్రపురము వకీళ్లు ముగ్గు రొక విచారణ సంఘముగా నియమింపబడిరి. వారి విచారణ యింకను పూర్తి కాలేదు. దెబ్బలు తిగవారు ఆ సంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్య మిచ్చిరి. నూయిండియా లేఖరి వ్రాసినయంకము లసత్యము. ఆపాయము కలుగ నున్నదని ఆతడు వ్రాసెను. అదియు ప్రద్రవ ప్రియుడగు నతని భావోన్మాదమే అనవర భయభ్రాంతులగు యాద్యోగుల ఆభిప్రాయములనే ఆతడు తెలిపియుండును గాన కోటిఫలిలో తవరాత్రి సంఘసేవ చేయగారు వలంటీరు లీతేలి చూచి వెనుక దగ్గక తమవిధిని వెరవేర్చుడగెనని రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి (23-వ తేదీ) నేకు తంజినం వెను.

బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయి శాసనసభసభ్యులు 22 వ తేదీ తిరుగు సమావేశమైరి. బడ్జెటుపయి 5 గంటలకాలము చర్చయెగినను. ప్రభుత్వ సభ్యులతప్ప మిగిలినవారందరూ ఖర్చులను తగ్గించుట అవసరమని బడ్జెటును తీరముగవివరించిరి. విద్యాభివృద్ధికి తగువిధాలులు గానించిన పనులను అధికముచేయవచ్చునని ఒక సభ్యుడుమాత్రము చెప్పెను.

ఖర్చులను తగ్గించుట తప్పని సరిఅనియు, ఉన్నతోక్కోగులసంఖ్యను తగ్గించవలయుననియు, కావున సభ్యులు యీ బడ్జెటును నిరాకరించ వలయునని కేలుగారు చెప్పిరి.

నేను బడ్జెటును తయారు చేయుట యుక్తమని పనులు జానిగారు చెప్పిరి.

విద్యాభివృద్ధి కొరకు ప్రభుత్వమువారు తగు విధాలుగానున్న ఎక్కువ పన్నుల కట్టుటకు ప్రజలు సమ్మతించెదరని జాదవుగారు చెప్పిరి.

ఇస్కొలుగారు బడ్జెటును తీరముగ ఖండించుచు, మంత్రులుకూడ నిరంకుశాధికారు లగుచున్నారనియు, నేనవికాలమున మహావేశ్యమునకు పోవుట కేరలము అనవసరమనియు, ఖర్చులు తగ్గించుట అత్యవసరమని చెప్పిరి.

బదేశి వార్తలు

భారతదేశస్థితి.

మరణిరంగులు అశాంతి నణచజాలవు.

గ్రాంటుగారి హెచ్చరిక.

ఫిబ్రవరి 20. — ఇదివరకు పశ్చిమోత్తర పరగణాల పీఠ కమిషనరుగ నున్న సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ హామిల్టను గ్రాంటు కె. సి. వి. ఇ గారు లండను త్రెయ్యి పత్రికయందు ఈక్రింది విధముగ వ్రాసిరి: — భారతీయుల యెడల మనకు నేనాభావము లేక పోవుట చాల విపాదకర విషయము. భారతదేశము యువరాజునెడల వహించిన తృణీకార భావమున, భారతదేశమునందలి యశాంతిని గాంచి ఆంగ్లేయులు కుపితులగుట సహజమే. కాని నేనాభావ మానశ్యము. ఆది లేయెడల భారతదేశమున కాంతిభద్రతల నెలకొల్పుచున్నందుచున్నామితివాదులయొక్కయు మరియితరులయొక్కయు కృషి విఫలమగును. మరణిరంగులు ఆకాంతికి తగినచుందు అని భావించుట బారభాటు. ఇది ప్రవృత్తులనూత్రము గాని వేరకాదు. లాఆర్డరులు నిర్దాక్షిణ్యముగ ననులలో పెట్టబడవలెను. కాని అందులకుగాను కఠినచర్యల దీసికొనుట శోచనీయమైనది. భారతమునకు జను యావనలు భారతీయులకు చాల నిండ్లముగ పరిగణింపవలె నను భావములతో వెడలుదురు. సామాన్యముగ నీభావములనే వారిశ్రీలుగూడ పాల్గొనెదరు. దెబరించుట అనమానించుట మున్నగుకార్యములకు ప్రజలు సమ్మతించరాదు. అందువలన భారతదేశమున మనస్తానమునకు హాని కలుగును. మైత్రి చెడిపోవును.

తెనిసు-గాంధీ

సహాయమొనర్చుటకు వాగ్దానము

ఫిబ్రవరి 17: — రవ్యాపోవియలు ప్రభుత్వాధ్యక్షుడగు తెనిసు, జిహోవియ్ గార్లు గాంధీగారికి వ్రాసినజాబులను గురించి డెయిలీ బెలిగ్రాఫుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: — తెనిసు గారు గాంధీగారికి వారియుద్దయమునకు ఆర్థికముగను నైతికముగను సహాయమొనర్చెదమని వ్రాసిరి. గాంధీగారిచే సంపాదించు యావనలను మాస్కో-టెరియంటులు ప్రోపగాండా విశ్వవిద్యాలయమునందు గౌరవముతో నాదరించెద మని గూడ తెనిసు గారు వాగ్దాన మొనర్చిరి.

పరిపాలనావిధానములు.

ఆంగ్ల వాయకుల సూచనలు

ఫిబ్రవరి 21: — భారతదేశ పరిపాలన విధానమునందు మార్పు లావనవలెనని త్రెయ్యిపత్రిక యందు చాలచుంతి చర్చించుచున్నది. భారతదేశమున స్వదేశసంస్థానముల నెక్కువ తేమవలెనని సర్ ఫ్రెడెరిక్ లుగార్డుగారు సూచించుచున్నారు. ఇందువలన భారతదేశ మంతయు సంస్థానముల మయమైపోజాలదని వీరు చెల్లుచున్నారు. చట్టములను నిర్ణయముగ ననులుపెట్టవలసిన ప్రదేశములో మాత్రమే ఇట్లు చేయవలెను. 1919 సంవత్సర జులై నుండి శిలిం చుటకు

ప్రతిభాఖయందు ఖర్చులు తగ్గించుటకు తగు ప్రయత్నములు గానించవలెనుమన్నది ప్రభుత్వసభ్యులు మంత్రులుచెప్పిరి. పోలీసు కాఖయందు ఖర్చులు తగ్గించుటకు ఎంతమాత్రము పిలువలేదని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జెనరలుగారు చెప్పిరి. ఖర్చులను ఎంతవరకు తగ్గించుటకు పిలువడో అంతవరకు ఖర్చులు తగ్గింపబడినవియు, యీ బడ్జెటును సభ్యులు ఆమోదించ వలయునని సర్ చిమకలాల నెటిల్వాడుగారు చెప్పిరి.

అసహాయోద్యమమున పోలీసుకాఖ ఖర్చు అధికమగుచున్నదని హేమన్తు గారు చెప్పిరి.

ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి యీబడ్జెటును సభ్యులందరూ ఆమోదించుట యుక్తమని ఆర్థికసభ్యుడగులాచెన్ను గారు చెప్పిరి. సభ తిరుగ 23 వ తేదీ సమావేశమగును.

పంజాబు శాసనసభ.

23 వ తేదీన సర్ జాకే హేవార్డుగారు పంజాబు శాసనసభలో ఆదాయవ్యయపట్టిక ప్రవేశపెట్టిరి. ఈసంవత్సరము 99 లక్షలరూప్యములు లోటు కలిగినదనియు రాబోవుసంవత్సరము 156 లక్షలలోటు కలుగునని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. సభ తిరుగ 27 వ తేదీ సమావేశమగును.

మనము తప్పక వ్యవధి నీయవలెను. ప్రజాపాలనావిధ్యములు (ప్రాచ్యదేశములందు నెంపొందుటకు చాలకాలము పట్టును. ఈనూత్రములను స్వదేశసంస్థానాధికుల పాలనకింద యభివృద్ధి నొందనిండు. ఇది యిహ, నిభూయుముగా చట్టముల ననులలో పెట్టుటయును చంపంకలని యిన్ను యెడల నది ప్రాచ్యరాజుల హృదయములందు అచ్చు ముగి పడినను.

సర్ హ్యూబార్న్సు గారిట్లు చెల్లుచున్నారు: — కుర్కీతో సంధి గావించుకొనుట వసరమనుచున్నందున నేను వార్తకైపు ప్రభువుతో నేకభవించెదను. గాంధీగారి వీరునిగ నొందుటకు ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నారు. తాను మహాత్ముడనని యాయన అనుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు యన నరెన్నుజేయుటకు జంతుచుండుట గాంచి ప్రజలు దానిని నమ్ముచున్నారు. శ్రీనివాసరాశ్రీగారు భారతదేశమునకు త్వరలో అధినేతమును గౌరవ శోచనీయమని బార్న్సుగారు నుడివిరి.

ఇండియను సినిలసర్వీసు

ఇండియను సినిలసర్వీసువారు ప్రజారంజకతను కోల్పోవుటకు మూడు కారణములు గలవని స్టాన్లేసుగారు చెల్లుచున్నారు. అధికారగౌరవము తగ్గుట, అల్లుతగ్గినను దానికి తగిన ప్రతిఫలము లేకపోవుట, ఉద్యోగ మొంతవరకు నిలుచునో నిశ్చయము లేకపోవుటలు ఇందులకు కారణము లని వీరి యభిప్రాయము.

వ్యవసాయము

ఎరువులు-ఎముకలు.

1802 సంవత్సరములో ఇంగ్లాండు దేశమందు, టర్నిపు గడ్డల వైరుకును, గడ్డి వైరుకును ఎముకలపొడిని ఎరువుగా వేసిరి. ఫలితము అధికముగా లభించినందున, కృషికు లవేరులు తరు భూములకు ఎముకల పొడిని వేయు నిశ్చయించిరి. వెంటనే ఒక కాభావాను స్థాపించి, హిందూదేశమునండి ఎముకలను కొని తెచ్చుకొనటకు ఆరంభించిరి. కాని ఎముకలు ఎందువలన లాభకరమైనవి. ఏ వృక్షాహార పదార్థ మున్నందున ఫలితవృద్ధికు మగు చుండినది కృషికులకు తెలియదు. కొన్ని సంవత్సరముల తరువాత లీటింగ్ అను వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుడు గోధుమలు, టర్నిపుగడ్డలు మొదలయిన వాటిని పరిక్షించి చూడగా, ఎముకల యందుండి ఖటికస్ఫురితము, ఆ వైర్డయందు నుండెను. అందువలన ఫలితమునకు కారణమని గ్రహించిరి.

ఎముకల సంఘటనము.

ఎముకలలో గెలటిన్ అను నేంద్రియపదార్థమును, ఖటికస్ఫురితము అను రెండు ముఖ్యవస్తువు లున్నవి. ఎముకలను కార్బినయెడల నేంద్రియపదార్థము నశించి, ఖటికస్ఫురితము అను పదార్థము బూడిదగా మిగిలియుండును. అందువలన నేలలకు ఎముకల పొడి వేసినను లేక ఎముకలబూడిద వేసినను ఫలితమందు వ్యత్యాస ముండదు.

సాధారణమైన ఎముకల ఎరువులు.

పచ్చిఎముకలు: — ఎముకలను వెద్దవెద్ద ముక్కలుగా చేసి అమ్ముచున్నారు. లోకజ్ఞానములేని కొందరు రైతులకు ఎముకలపొడిని, బూడిదను మొదలయినవాటిని చూచి సంశయించుట సహజము. అందువలన ఎముకలముక్కలను మాత్రమే వాడెదరు. కాని అట్టిఎముకలు శ్రీభూముగా చీకిపోవు అందువలన ఫలితము శ్రీభూములలో కనపడదు. ఎముకలయందు నుండి ఖటికస్ఫురితము నీటిలో కరుదు. కచ్చివామ్ము ముండి నీటిలో శ్రీభూముగా కరిగిపోవును. ఎ-తన్నముగా పొడిచేసిన యెడల అంతత్వరగా చీకిపోయి వైరుకు లభించును. పచ్చియెముకలలో 22-23 0/0 ఖటిక స్ఫురితమును, 4-4 1/2 0/0 నత్రజనియుండును. అందువలన నత్రజని సంబంధమైన ఎముకయు ఉత్పన్నము.

ఎముకలను ఆవిరితో ఉడుకినిచ్చి అమ్ముటయు కలదు. దీనియందు స్ఫురితము 30 0/0 నత్రజను 1 1/2 0/0 నుండును.

ఎముకలబూడిద 36 0/0 స్ఫురితముండును. వై ఎరువులలో ముఖ్యభేదములు తెలిసికొని యుండుట మంచిది.

పచ్చియెరువులు ఆలస్యముగా చీకును. ఇరు వది సంవత్సరముల తరువాత సహితము పూర్తిగా చీకిపోవు. అందువలన వైరుకు ఆత మంచిని కావు. తండ్రికాలములో నేలలకు వేసినయెడల, ఫలితము కొమాళ్లకు లభింపవచ్చును. ఎముకలపొడితో ఇసుక మొదలయిన ఉపయోగములేనివి కలిపిచేయబడు చుండును.

ఆవిరి పెట్టబడిన యెముకలపొడి శ్రేష్ఠమైనయెరువు. దీనిని కొనువారు అరుదు ఈ చౌకగాలభించును. ఎముకల ఎరువులో ఇంతకంటె మంచిదిలేదని కొందరు శాస్త్రజ్ఞుల నమ్మకము సన్ననిపొడిగా చేయబడియుండుటవలన వైరుకు వెంటనే లభించును. ఇసుకపారుగా నుండి పుల్లినీలలకు చాల మంచియెరువు (సశేషము).

సీ, ఆదు-సంఘములకు ర.

ఒను పొందిపోగడదు.

(ప్రచురణసంఘము)

ప్రకటనము

దేశభక్తిని మహాశివరాత్రి పండుగ యగుటచే, ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు. —సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1922-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 23-వ తేది

గురువారము

రేపటి సమావేశము

డిల్లీలో దేశభక్తిని మహాశివరాత్రి కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ గూడి, బర్మోలీలో గావించిన వర్ణింపునకు తీర్మానములను గూర్చి విచారించును. దేశభక్తిని మహాశివరాత్రి అత్యంత ప్రాముఖ్యమయినది. భావిపరిణామములయందు నీ తీర్మానము పై నాధారపడియుండును. బర్మోలీ తీర్మానముల గూర్చియు, గాంధీమహాత్ముని ఆదేశముగూర్చియు, దేశమునందు కొందర కాశాభంగము కలిగిన మాట సత్యము. ఇండియావంటి విశాలదేశమున నేదియో నెకమూల వ్యవస్థము జరిగిన, పంపిణీ మయిన ప్రదేశములందు శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభింపగూడదను ఆసభ్యమనియు, స్వరాజ్య సాధనమునకున్నను స్వరాజ్యసంపాదనము ముఖ్యమనియు, స్వామి సత్యదేవ మొదలగువారు భావించుచున్నారు. దేశమంతయు బర్మోలీలో శాసనోల్లంఘనము ప్రారంభ మగునని అత్యంతాతురమున వేచియున్న సమయమున, దానిని విరమించుటచే పలువుర కాశాభంగము కలుగుట వింతగాదు. పార్లమెంటుసభలో బ్రిటీషుమంత్రు లిటీవల గావించిన ప్రసంగము బట్టి, హిందూదేశ మనోరథసిద్ధి సమాధానపూర్వకముగ చేయూట కవకాశము లేదని స్పష్టమయ్యెను. ఇందుచే, బర్మోలీ తీర్మానము ఎక్కడును నిరుత్సాహకారణమై యుండవచ్చును. కాని, గాంధీ యుగ్యమహాదయమును గ్రహించినవారలకు బర్మోలీ తీర్మానము బలహీనతకు చిహ్నముగ గనుపించుటకు చూరుగ, నిజబలమును వ్యక్తపరచినటుల జూపజును. గాంధీ మహాత్మునకు స్వరాజ్యసిద్ధి ముఖ్యమయినను, స్వరాజ్యసాధన మంతకన్నను ముఖ్యము. అధర్మ మార్గములవలన, స్వరాజ్య మెక్కుడుత్వరతో చేకూరినను, మహాత్ముడు వాని నవలంబింపడు. ధర్మ మార్గాలబలమున మూలమున, కొంత కాలవిలంబము గలిగినను మహాత్ముడు సరకుజేయడు. బొంబాయి క్రాంతికుల వక్రికా ప్రతినిధితో మహాత్ముడు జెప్పినటుల, ఆతనికి మితమునకును, రాజకీయవిషయములకును భేదము లేదు.

రెంటిని ఆవినాభావ మగు సంబంధము గలను. సీతి మితములపై, అన్ని సంచలనములును ఆధారపడియుండవలెను. అందుచే, ఆహింసకృత్తి భంగము వాటిల్లదని నిశ్చయ మగువరకు శాసనోల్లంఘనమును మహాత్ముడు ప్రారంభింపకుండుట, మిగుల సాధాన్యము. అయినను, స్వరాజ్యసంచలనమును పూర్తిగ మూచుకొనవలయుననిగాని, సహాయనిరాకరణమును విరమింపవలెనని గాని మహాత్ముడు బోధించియుండలేదు. వెనుకటి కన్నను ఎక్కువ వని గలిగించెడి ప్రూతననిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహింపవలయునని మహాత్ముడు నిరూపించియున్నాడు. ఈ కార్యక్రమము చార్జ్ న్యమునకు గలను. గ్రామమునకు నతన ధర్మములను

నెరవేర్చుటకు చక్కని యవకాశము నొసగును. ఈ కార్యక్రమమును కొనసాగించిన, జాతీయ విద్య సుప్రతిష్ఠిత మగును. పంచాయతులు సుస్థాపితమై న్యాయస్థానబహిష్కారము నెరవేరును. గ్రామవ్యవహారములు, పంచాయతుల మూలమున యథావిధిగ కొనసాగుచుండును. స్వపరిపాలనమునందు ప్రజలకు సుశీక్షణము గలుగును. అస్పృశ్యత హఠపుమాయము. స్వదేశవత్త నిర్మాణము పూర్తియగును. ఈరీతిగ స్వరాజ్యస్థాపనము ప్రజాసంచలనముద్వారా సిద్ధించును. ప్రజలు కార్యరూపమున జూపవలసిన త్యాగము విస్తరించును. తీవ్రశాసనోల్లంఘనముతో నవనరము లేకుండనే, ఇట్టి నిర్మాణకార్యక్రమము దేశమనోరథసిద్ధిని కావించునని, మహాత్ముని విశ్వాసము. నిరాకరణోద్యమమునకు అహింస మూలబీజము. అహింసకు భంగముకలిగించెడి కార్యక్రమమునకు, అహింసను వెంపొందింపజేసి సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని చేరూర్చెడి కార్యక్రమము నవలంబించుట యుక్తమనియు, సంభావ్యమనియు, సులభముగ కనుగొనవచ్చును.

తీవ్రశాసనోల్లంఘనభాగము దప్ప, వెనుకటి కార్యక్రమమునకును ఇప్పటి కార్యక్రమమునకును భేదమంతగ లేదు. రెండును స్వయంసహాయము పై ననే ఆధారపడియున్నవి. అంతియగాని పరుల కృపాకటాక్షవీక్షణమును వీనిలో నేదియు ఆధారము జేసికొనుటలేదు. రెండవకార్యక్రమమును, అవలంబించుటకు, దురభిమానగ్రస్తలుగాని ఏపక్షమువారికిని ఆక్షేపణయుండజాలదు. దీనిమూలమున భారతజాతీయందు ఐకమత్యమును బలపరుచుట కనుకూలావకాశ మేర్పడుచున్నది. మహాత్ముడి సుదర్శనములనున్నటిని, కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారి ఎదుట తేటపరుచుననియు, దేశక్షేమమునకును, సత్వరాభివృద్ధికిని, ధర్మరక్షణమునకును అనుకూలించు ఫలప్రదమగు నిర్ణయమును స్థాయిసంఘమువారు గావించెదరనియు నిశ్చయించెదము. ప్రస్తుత హిందూదేశ సమస్యనుగూర్చి లండను టైముస్ పత్రికలో చిత్రవిచిత్రమగు లేఖలుప్రచురింపబడుచున్నవి. సర్. ఫ్రెడ్రిక్స్ లుగార్లు ఆనువారు, హిందూదేశమును చాలవరకు స్వదేశసంస్థానములలో గలిపి వేయవలయుననియు బ్రిటీషువారు వైతినిఖిజేయుచుండ వలెననియు టైముస్ పత్రికకు వ్రాసినటుల వెనుక తెలిపియుంటిమి. వానిపుడు మరల నెకలేఖను వ్రాసినటుల తంతివార్తలు వెలుపుచున్నవి. భారతీయులకు గణపాఠము నేర్పుట విరియుద్దేశము. స్వదేశసంస్థానములలో 'లా' ను బాగుగ విధించెదరట. ప్రాచ్యదేశీయుల కదిగాని తలకెక్కదట. సర్. హ్యూజ్ బాల్ నెనుగారు, గాంధీని అరెస్టుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు భయపడిరని నిందించుచున్నారు. ఇంతవర కవలంబించిన నిర్బంధములు వీరికి సరిపోవలేదుగాబోలు. గాంధీని నిర్బంధించినగాని, వీరిబోటివలేఖకులకు నిర్దురహ్యునటుల గనుపింపదు. నిర్బంధవిధానమున కిప్పుడుగాని చరమదశ ప్రాప్తింపదు.

సర్. హ్యూజ్ బాల్ నెనుగారు చెలిపిన మరియొకసంగతిని భారతీయులు కనిపెట్టవలయును. అధినిదేశ రాజ్యస్థానము హిందూదేశమున కన్నటికయినను సిద్ధించునని శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు నమ్మకమును వెలిబుచ్చిరి. అదిసముతము బార్నేసుగారికి 'అడవి పెన్నెల' చందముగ గనుపించుచున్నది. అధినిదేశ రాజ్యస్థానమును హిందూదేశమునకు ముచ్చూను సిద్ధించునను నాశను పెట్టుకొనవలదని, బార్నేసుగారు హిందూదేశము గావించుచున్నారు. మాంటుఫర్డుసంస్కరణములు, హైందవ పరిపాలనారూపమును నిరూపించలేదు గావున, ఆయవకాశము దీసికొని నిరంకుశవిధానమే ఎన్నడును కొనసాగుచుండవలెనని

ప్రతిపాదించెడివారుండకబోరు. సర్ స్టాల్ లీ రైసు అనువారు, సివిలుసర్విసుప్రతిష్ఠ దగ్గునని దుఃఖించుచున్నారు. సరిహద్దు రాష్ట్రములకు చీఫ్ కమిషనరుగనున్న సర్ హామిల్టను గ్రాంటుగారుమాత్రము భారతదేశమునెడ సుహృద్భావము జూపవలెననియు, అదిలేనియడల లా ఆర్డరులను సంగ్రహించుట దుర్లభమనియు, మరఫిరంగులవలన అశాంతిని బోగొట్టనెంచుట ప్రవ్యయ చార్జ్ న్యసిద్ధాంతము బోలియుండుననియు, ఇట్టి పద్ధతులవలన ప్రయోజనముండదనియు హెచ్చరించుచు, టైముస్ పత్రిక కొకలేఖను వ్రాసిరి. కాని, ఇట్టి వారి హితమును పాటించెడివారు ప్రస్తుతస్థితిలో నరుదుగనుండురు. లేబరుపక్షమువారు, భారతదేశమునకు ముక్తినిచ్చెదరనుట వ్యర్థపుతలంపని, పార్లమెంటుసభయందు ఇటీవల వెల్లడియైనది. పార్లమెంటుసభలో లేబరుపక్షమువారికిగల పలుకుబడి అత్యల్పముననున్నది. ఇటీవల రెండు డివిజనులలో జరిగిన ఎన్నికలయందు, లేబరుపక్షపు అభ్యర్థులు విజయముబడసిరి. లేబరుపక్షమువారికిది ప్రోత్సాహకరమయినను, ఇంతమాత్రముచే విశేషలాభములుగ నేరదు. కలనల్ వెడ్జెప్రుడ్డుగారు డాక్టరు కిన్లూగారికి వ్రాసిన లేఖను వేరొకచో బ్రచురించితిమి.

ఆలేఖయందు, తమ జీవితకాలములో లేబరుపక్షము ప్రభుత్వాధికారమును వహించునను ఆశ తమకు లేదనియు, ఈసంవత్సరమునందు ఎన్నికలు జరుగుచోలాయడు జార్జి గారు ఎప్పటివలెనే మిగుల బలవంతులుగ నుండురనియు, కలనల్ వెడ్జెప్రుడ్డు గారు సూచించిరి వీరు మరియొక రహస్యమును తెలిపిరి. ఐర్లండు సమస్యా పరిష్కారమునలన, మిగిలిన వ్యవహారములను నిర్ణయించుట సులభమగు చున్నదనియు, ఐర్లండునకు స్వాతంత్ర్య సంస్థానమును ప్రసాదించిన కన్య క్వేటీపు పక్షము వారే హిందూదేశమున కట్టిపానమును ప్రసాదించవచ్చుననియు, స్వతంత్రజాతులతో నిండిన సామ్రాజ్యపు విలువను వారు గ్రహించుచున్నారనియు, ఐర్లండులో సీప్రయత్నమునందు విజయముగాంచి అభినందనముల బడసిన పిమ్మట వీరు హిందూదేశములో గూడి నిట్టి ప్రయత్నము గావించవచ్చుననియు, వెడ్జెప్రుడ్డుగా సూచించుచున్నారు. ఇందును బట్టి ఆంగ్ల దేశీయులకు శేషక్షమమువారయినను, భారతీయులు తమ దృఢసంకల్పమును విడనాడకుండు లేని విజయము గాంచక తప్పరని నిశ్చయమగుచున్నది. ఆభివృద్ధికి ప్రాతికూల్యము వహించిన కొయలిషను పక్షమే ఐర్లండు సమస్యను పరిష్కరించినది. ఈజుపు దేశ సమస్యను పరిష్కరింపనున్నది. హిందూదేశ సమస్యను గూడ పరిష్కరింపకతప్పదు. దేశకాల పరిస్థితులకు లొంగినివారుండరు. ప్రస్తుతసమయమున భయపెట్టనను, తిప్పని సరియని తోచినపుడు కొయలిషను పక్షమువారు తమయభిప్రాయమును మార్చుకొని హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడక మూసరు. భారతీయులకు ఇప్పుడు బలపడవలసినది, ఆత్మవిశ్వాసమే గాని పేరొండుగాదు. స్టేట్సుమెను పత్రికకు చేరిన తంతివార్త ప్రకారము డెయిలీ టెలి గ్రాఫ్ పత్రిక ఒక విచిత్రమగు వార్తను ప్రచురించుచున్నది. సుప్రసిద్ధ బాల్మి విక్రమనాయకులగు లెనిన్ గారు గాంధీగారికి వ్రాసిన లేఖలో సహాయ నిరాకరణోద్యమమునకు ఆర్థికముగ ను నైతికముగ ను చేయూత నొసగెదమనియు, భారతీయ యువకుల నెవరియు ననుమానగనగరమునకు బంపిన విద్యాశీక్షణ నెసగెదమనియు, వాగ్దానముజేసిరట. ఆంగ్ల దేశ పత్రికలు, కలవరపెట్టెడివార్తలనుకొన్నింటిని సత్యాసత్యములను కనుగొనక ప్రచురించుట యనుభవసిద్ధము. అట్టివార్తలలో నిదియొకటిగ నుండవచ్చును.

కాకున్నను, గాంధీమహాత్ముడు తెనిగిగారి నుండి ధనసహాయమును గాని ఇతర సహాయమును గాని గ్రహింపబూనడు. ఏలనన, బాల్మీవిసము నకును, మహాత్ముని యుద్వ్యమమునకును సంబంధములేదు. బాల్మీవిసము, తన యాశయములు నెరవేరుటకు ఉపయోగించెడి సాధనముల విషయమే శ్రద్ధవహింపడు. మహాత్ముని యుద్వ్యమములుగాక, కేవల ధర్మసాధనలను మాత్రమే ఆధారముగ గైకొనుచున్నది. మహాత్ముని యుద్వ్యమము, ఎవరియెడను ద్వేషము వహించుటలేదు. బాల్మీవిసము ద్వేష, దార్జన్యములతో గూడుకొని యున్నది. హిందూదేశము, తన మోక్షము కొరకు పరులపై నాధారపడియుండవలసిన నగత్యములేదు. తన మోక్షమును తానే సాధించుకొనగలదు. ఈ సంగతిని, భారతీయులును వారి విమర్శకులును గ్రహించుట ముఖ్యావశ్యకము.

బహిష్కార నిరోధపుచట్టము

బర్మాదేశపత్రికలు క్రొత్తబహిష్కార నిరోధపు చట్టమును విమర్శించుచున్నవి. బర్మాగవర్షరగు సర్. రెజనాల్లు క్రాడకుగారు, సర్. మైక్లే ఓడ్యయరుగారివలెనే, నిర్బంధములను తయారుజేయుటలో గొప్పమేధావి. హిందూదేశమునందేరాష్ట్రమునందును బహిష్కారనిరోధపు చట్టమును, అధికారులు ప్రవేశపెట్టియుండలేదు. బర్మాగవర్షరగు మాత్రము క్రొత్తమార్గము ద్రొక్కిరి. క్రొత్తచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటలో వీరి యుద్దేశమేమి? బర్మా రాజకీయ జీవితమునందు, వాక్స్వాతంత్ర్యమును, పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుట, వీరి యుద్దేశములు. బర్మాలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టబోవుచున్న సినమయమున, ఇట్టి చట్టము ముందుగ నెలకొనుట యనసరమని, వీరితలంపు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నారంభించుటకు, ముందుగ నిర్బంధశాసన ప్రవేశము అనసరము గాబోలు! ఏమి చక్కనియాహా! బహిష్కారమునకు ప్రజలు గడంగకుండ, వీరు నిరోధించడలచిరి. బహిష్కారము, చట్టమునందును నిర్వచించబడెను.

“తనభూమిని ఇతరులకు బాడుగ కిచ్చుటకు గాని, వాడుకకిచ్చుటకుగాని, దాని నాక్రమింప నిచ్చుటకుగాని, ఎవరు నిరాకరింతురో; కూలీ జేయుటకుగాని, పరులతో వర్తకము జేయుటకుగాని, వార్షిక మామూలుగ జేసెడి సేవను జేయుటకు గాని వారినుండి సేవను గ్రహించుటకుగాని ఎవడు నిరాకరించునో, అట్టివాడు బహిష్కరించినటుల ఎంచవలయును. మామూలు ఆచారముల బట్టి గమనింపవలసిన సాంఘిక, వృత్తి, వ్యవహారపు పనుల నెవరు మానివేయుదురో వారితరగతిలో జేరుదురు. ఏవిధమున నయినను ఇతరులు న్యాయమగు తమహక్కులను చలాయించుకుండను, వృత్తులను చేసుకొనకుండను ఎవరు ఆటంకపరుతురో, వారి నిందుజేర్పవలయును.” ఇట్టి నిర్వచనముక్రిందకు రాని బహిష్కారమేమును? సంఘ బహిష్కారము, కులబహిష్కారము, మొదలగునవన్నియు నేరములగును. బహిష్కరించినవారికి ఆయుధముల శిక్ష విధింపబడును. అందుకు పురికొల్పినవారికి 2 సంవత్సరముల శిక్షవిధింపబడును. శిక్షల ఏర్పాటు సయితము ఎంత న్యాయముగ నున్నది! నిర్బంధవిధాన కర్తలలో ప్రథమస్థానమును సర్. రెజనాల్లు క్రాడకుగారి కేయనచ్చుననుటకు సందియములేదు.

మంత్రుల రాజీనామా:

న్యాయండియూ పత్రికసలహా

విలేజిసర్వీసు సెన్సులనువిధించుటకు, మంత్రులును, కార్యనిర్వాహకసభ్యులును సమ్మతించినటుల, సర్. లయొనిల్ జేవిప్పనుగారు మద్రాసు శాసనసభలో తెలిపియుండిరి. కాని, మంత్రుల పక్షపు శాసనసభ్యులుమాత్రము, ప్రభుత్వపు చట్టములను నిరాకరించిరి. ఇట్టిస్థితిలో సక్రమముగ మంత్రులేమి జేయవలయునని, మొన్నటి న్యాయండియూ పత్రిక చర్చించినది. మంత్రులంగీకరించిన చట్టములను, వారి పక్షము వారు తిరస్కరించినపుడు, ధైర్యముగ రాజీనామా నిచ్చుటయే కర్తవ్యమని, ఈపత్రిక చెబుచున్నది. ధైర్యసాహసయుక్తమగు నిట్టి కార్యములద్వారా, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముద్భవించుననియు, మంత్రులపలుకుబడి నామమాత్రముగ నున్నపుడు బాధ్యతగల స్థానములను వారు ఆక్రమించుటభావ్యముగాదనియు, న్యాయండియూపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. న్యాయండియూ పత్రికాభిప్రాయ మెటులున్నను, మంత్రులు రాజీనామా నియ్యరనుట స్పష్టము. ఇట్టి హితమును వెనుక నొకసందర్భమున న్యాయండియూపత్రిక యొసగియుండగ, పరిశ్రమల మంత్రుగారు దానిని నిరాకరించియుండిరి.

మద్రాసు రాయబారము

ఇందును గూర్చి నేడొక ప్రభుత్వప్రకటనము చేరినది. కొద్ది ఫీజులను, స్టాంపు డ్యూటీని, హెచ్చుజేయుటచేత 70 లక్షల రూపాయల ఆదాయము రాగలదనియు, రిజిస్ట్రేషను ఫీజులను హెచ్చుజేయుటచేత 8 లక్షలు రాగలవనియు, ప్రభుత్వము వారు హిందీ. దిగుబాటును పూర్ణుటకు వారికింకను 60 లక్షల రూపాయలుగావలయును. సెన్సులచట్టములకు శాసనసభ వారంగీకరింపకుండుటచే, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారియవలసిన అధికధనమును తగ్గించవలెనని గోరుటకు, గవర్నరుగారు ఆర్థుల సభ్యులుగల రాయబారము నేర్పరిచిరి. రా. బ. కే. వెంకటరెడ్డినాయుడు, రా. బ. పాల్తో, బి. తనికాచెలం చెట్టి, డి. బి. కృష్ణకానాయుడు, టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారు, మాయురు గాల్లు ఇందుసభ్యులు. వీరు నిన్నటిదినము డిల్లీకి పయనమయిరి. గవర్నరుగారుముందే డిల్లీకి వెళ్లలియుండిరి. రాజప్రతినిధిగా వీరాయబారపు విజ్ఞాపనమును విచుటకు సమ్మతించిరట. పర్యవసానమేనుగునో చూడవలయును.

మాంటాగూగారి ప్రకారము

మాంటాగూగారి పద్ధతి యందు తమకు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదని సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులు ఇటీవల తెలిపియుండిరి. ఇందుకు తగినటులుగ, మాంటాగూగారు కానున్నసభలో మైందవాశయములకు విరుద్ధముగ మాటలాడియుండిరి. శాసనసభ్యులు విమర్శనయినను తాముకావించిన పొరబాటును గ్రహించినటులతోచదు. వీరుకనిపిన వర్తమానమునకు, మాంటాగూగారు కృతజ్ఞతా పూర్వకవందనములను తెలిపినటుల సర్. విలియం వికెంట్లుగారు సామ్రాజ్యశాసనసభలో చువనగ సభ్యులు తమహర్షమును సూచించిరట! ప్రజాభిప్రాయ మెటులున్నను, శాసనసభ్యులకు వారియానందమే యానందము.

రిజిస్ట్రేషనుఫీజులు

రిజిస్ట్రేషనుఫీజులనుగూడ హెచ్చుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించిరి. కొద్దిఫీజులు, స్టాంపు ఫీజులు, రిజిస్ట్రేషనుఫీజులు అన్నియు నెక్కుమూరే హెచ్చిబోయినవి.

చీరాలపేరాల విషాద చారిత్రము.

చీరాలపేరాల విషాద చారిత్రమును గ్రంథమును, ఆంగ్ల భాషలో గోవిందరాజుల వెంకట కృష్ణారావుగారు రచించిరి. గణేశ కంఠెనివారు దీనిని ప్రచురించిరి. ఈగ్రంథమున, చీరాల పేరాల విషాద వృత్తాంతము కనుల గట్టిపట్టు కల్గింపబడెను. అధికారుల పకటనములకు సరియగు సమాధాన మొసగబడెను. చీరాల నాయకులగు ఆంధ్రరత్న గుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి చారిత్రము, వారు కారాగృహమునకు వెడలువరకు కడు హృద్యముగ వర్ణింపబడెను. కైలి సరళముగ నున్నది. సందర్భములు బాగుగ తేటపరుప బడినవి. ఈపుస్తకమును, రాజప్రతినిధి గారికిని, గవర్నరు గారికిని, మంత్రి గా. డి. బి. పి. రామరాయనిగారికిని, గ్రంథకర్త అంకిత మిచ్చెను. ఆంధ్రభారత చీరాల వృత్తాంతము తేటపడుట కీ గ్రంథ మెంతయు నుపయోగపడగలదు. గ్రంథము ప్రణయను కూర్చును మిగుల మనోహరముగ నున్నది. వెల ఒకరూపాయి. చెన్నపురిలో గణేశ కంఠెనివారివద్ద, గ్రంథముల ప్రతులు లభించును. చీరాల వీరుల కీర్తిని శాశ్వతముగ నిలుపుట కీ గ్రంథము తోడ్పడగలదు.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:— ఆర్. జి. శ్రేణుగారు సిండికేటు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

చేబోలు:— చేబోలు పురమున పంచేసియ్య శ్రీ నాగేశ్వరస్వామివారి కివరాత్రి ఉత్సవములు యీ నెల 22 వ తేది మొదలు 27 వ తేదీవరకు జరుగును.

కల్వల్లానినసభవారు:— ఈ 1922-వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 24-వ తేది శుక్రవారం రాత్రి 9-30 ఘంటలకు, సాంద్య మహిళలలో ద్రౌపది మానసంక్షణ్ణ అనునాటకమును తెనుగు భాషలో ప్రదర్శింతురు.

ప్రకటనము:— గుడివాడతాలూకా ఆక్సెసులో ఆర్టింగు గుమాస్తాగా నుండిన చిత్తెల్లు వెంకటచలపతి అను నాతని నెక్కవను పబ్లిష్ సర్వీసున చేర్చుకొన గూడదని నెజిటులో ప్రకటించబడినది.

రాజభక్తి ప్రమాణము:— మద్రాసు స్థానిక ప్రభుత్వ శాఖాధికారులు, క్రొత్తయ్యురిసిపలు కార్నిలరులు రాజభక్తి ప్రమాణమును గైకొనవలె నని గావించిన చట్టమును ఫిబ్రవరి 8 వ తేదీన భారతప్రభుత్వము వారికింకరించిరి.

వాల్మీకి రామాయణము:— మంగడి వాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ చిదంబరభాగవతాచార్యుగారు ఫిబ్రవరి 25, 26 తేదీలయందు గావించెదరని రామాయణ పారికథా కాలక్షేపములు ఆ తేదీలయందు గాక మార్చి 25, 26, తేదీలకు మార్చబడినది.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ, తివరారాత్రికాలక్షేపము:— ఫిబ్రవరి 24 వ తేదీ శుక్రవారం రాత్రి 9 గంటలకు, తొండమండలం స్కూలుహాలులో కుంభకోణం భాగవతము శ్రీమాన్ శేషయ్యగారు (వర్ణపరిణయం) కాలక్షేపమును జరిపెదరు.

తిరువళ్ళిక్కే సంగీతసభ:— ఈసభ యాజమాన్యమున శ్రేష్ఠ శుక్రవారం సాయంత్రము 4 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కే నెం 1 వెంకటాచలచెట్టిపేర్ గృహమున సంగీతపు కచేరీ జరుగును. (ఆరీయానెడి రామానుజ అయ్యంగారు గాత్రము; మాయవం సుబ్బయ్యగారు కీడిట, కుంభకోణం ఆలగవంటి పిల్లె మృదంగము; సీతారామయ్యగారు మోర్సింగ్).

సహకార సంఘములు:— సహకార సంఘసభ్యులు, సభ్యులుగాని వారు ఋణము పుచ్చుకొనటను గూర్చియు, డబ్బు దాచుకొనుటనుగూర్చియు ఫిబ్రవరి 14 వ తేదీ ఫోర్టునెంటు జార్జి నెజిటు యిక్రింది విధముగ ప్రకటించిన క్రొత్తచిత్తునూత్రిమును గమనించవలయును:— “18 వ ఏసభ్యులుగానివారు ధనము నిలువజేసికొనెద మన్నన, డబ్బు వడ్డీకి గావలెనన్నను సహకారసంఘ మిచ్చిపుచ్చుకొనుచుండెచ్చును అయితే సభ్యులు గానివారు అప్పుదీసికొను మొత్తము, సభ్యులు అప్పుదీసికొను మొత్తముతో గలసి, ఆయాసంఘములకు రిజిస్ట్రారుగారు నిర్ణయించిన మొత్తమును మించిపోగూడదు. (ప్రచురణోపసంఘము)

బుధవారము: 1922 వ సం॥ మే 24 వ తేది సామ్రాజ్య దినమును గురించే సెలవుదినముని ప్రకటించబడినది.

శ్రీ సంతకాలము: 24-2-22) శుక్రవారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు ముడికొండాక-వెంటరాయయ్యగారి వారివలన సంక్రమించు జరుపబడును.

మద్రాసు పీఠంలో శాసనసభ సమావేశము: చంద్రానుభావ ప్రభుత్వమువారు గావించిన మద్రాసు పీఠంలో సెలవుదినము 1921 ఆనవారాని భారత ప్రభుత్వమువారి కిది.

ప్రెసిడెన్సీ కళాశాల ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధిసంఘము: ఈ సంవత్సరము వార్షికోత్సవము 26 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు యింగ్లీషు లెక్కలు హాలులో జరుగును. గౌరవనీయులు జడ్జిను వి రామేశం పంతులుగారు అధ్యక్షతవహించెదరు.

ఒక మరణము: ప్రభుత్వ విచారము: ఇదివరలో సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రేషన్ నున్న యాఫ్. ఆర్. హెమింగువేగారు వి. సి. యస్. యింగ్లండులో జనవరి 3 వ తేదీన చనిపోయినందులకు ప్రభుత్వమువారు తమ విచారమును దెలుపుచు, వారు సహకార సంఘములకు గావించిన సేవను మిగుల గొనియాడుచున్నారు.

సారు ఆఫ్ ది ఈస్టు ఇండియా కంపెనీ లిమిటెడ్: వైశేష్యతో సినిమా ఫిల్ముల తయారుచేయుటకు చెన్నపురియందు కొక కంపెనీ స్థాపించబడిన పుణ్యురొడుగును దున్న ఆర్. వెంకయ్య ద్రవ్యుగారు యీ కంపెనీకి మానేజరు పంజట్టు ఆర్. వెంకయ్యగారి కుమారులును, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు ఇటలీ దేశములలో సినిమాకు సంబంధించిన విషయముల గురించి ప్రత్యేకముగా పరిశ్రమగావించిన ఆర్. ప్రకాశంగారు డైరెక్టరు. పీరు ఫిల్మ్ కంపెనీ అనునాటకము తయారుచేసి గొయటి థియేటరులో మంజులవారు సాయంకాలము వెంకయ్యగారు కొందఱ మిత్రులను ప్రముఖులను ఆహ్వానించి స్వల్పాహారములు జరిగిన పిమ్మట యాభిలమును వారి ఎదుట ప్రదర్శించిరి. ప్రాతఃపోషణము, సీసరి, పొటాగ్రూమి చక్కగ నుండెను. అందు గంగపాత్రధారి వాత్ర పోషణము బహుచక్కగ నుండెను.

దక్షిణదేశమునందు ఇటీవలకొనెనున్న శత్రుత్వములకు వెంకయ్య, ప్రకాశగార్ల కృషి ఫలములకు నని నమ్ముచున్నాను.

నీటిపన్నును నిర్ధారణ జేయుట: ఇదివరకు గల వివిధ నీటిపన్నుల నిర్ణయించు విధానములను తొలగించి వాని స్థానమున నీటిపన్నుల నిర్ణయించుట కొక నిర్దిష్టవిధానమును ఏర్పరచుటకు గావించబడిన సూచనల నరలులో పెట్టబడినది మదరాస్ శాసనసభవారు నవంబరు మాసమున తీర్మానించిరి. అందువై ఈ రెండు విధానములలో నేది వందిందో నిశ్చయించుటకు అధికారాధికార సభ్యుల సంఘ మొకదానిని ప్రభుత్వము వారు ఏర్పరచిరి. అందు: (1) ల్యాండు రెవిన్యూ, పెటిల్వంటు కమిషనరుగారు (అధ్యక్షుడు) (2) ఎ. జి. టి. వి. ఎ. సి. ఎస్. (3) మ. కా. రా. డి. ఎ. వి. రామలింగ అయ్యరు (4) రా. బి. సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజు (5) డి. బి. ఎం. రామచంద్రారావు పంతులు (6) ఎస్. టి. మల్లభంజి శర్మ (7) డి. బి. కె. సూర్య నారాయణ మూర్తి నాయుడు (8) భాదర నవాజ్ ఖాన్ సాహెబు బహదరు గార్లు గలరు. ప్రభుత్వరెవిన్యూ శాఖ అండరు క్లెరికలీగారి సంఘ కార్యదర్శిగా నుండును. సంఘమువారి క్రిందివిషయములపై సలహా నీయవలెను. (i) వివిధతరగతుల ననుసరించి నీటిపన్నును విధించు విధానమును, కొన్ని ప్రదేశములందుగాని అన్ని ప్రదేశములందుగాని గాని విధించు సూచించుట అట్లుగాని యుక్తమా? (ii) యెవల (ఎ) 1918 సం॥ 2712 జి. ఓ. లో దెలుపబడిన నీటి పన్నులు విధానము, ఆ ప్రదేశములలో తగియున్నవా (బి) అందెముత్రముల ననుసరించి వైపున్న విధింపవలెనని సూచించబడిన వో ఆక్షూత్రములో మార్పు లేనైన నొకప్పుడలెనా (iii) నీటిపన్నునూలు జేయుటకు ఇదివరకు నూచించబడిన తానికంటె సుత్తవచగు విధానమును గమనింపవలెనా?

శ్రీ రఘునాథరాయస్వామి యు పన్యాసము

వ్యాధినిరోధకసాధనలు

సూర్యోపాసన

(22-2-22 బుధవారం) నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురి బార్డిటవును గోవిందప్పనాయకపీఠంలో నున్న శ్రీయుత చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి సౌందర్యమహాలలో ఆంధ్రప్రభాసంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో మూల్కను నగరావస్థాపకులు పీఠుపత్రికాం పాదకులు యోగవిద్యా పారంగతులు శు శ్రీ రఘునాథరాయ స్వామివారు వ్యాధినిరోధక సాధన లను విషయమున గూర్చి ఆంగ్ల భాషయందు నవనాగరుకులకును నవయానులకును గూడ రుచించురీతిని యుక్తియుక్తముగ గ్రంథిరోపన్యాసము నొసంగిరి. శ్రీస్వామిల వారిదివర కొకవత్సరముక్రిత మీ నగరమునకు వచ్చి కొన్ని యుపన్యాసముల నొసంగియున్నారు గాన వారు క్రొత్తవారు గారు. ఈసారి మరల శిష్యులప్రేరేపకత్వే కొన్ని యుపన్యాసముల నొస గవచ్చిరి. శ్రీయుత వారణాసి సూర్యారావుగారే స్వామిలవారి నివటికి రావించుటకును వారి యుపన్యాసములను వివరభాగ్యము మనకు కలుగజేయుటకును ముఖ్యకారకులనియు స్వామిలవారికి తమయింటనే బస యిచ్చి భక్తితో సూర్యారావుగారు శిష్యభక్తమును నెరవేర్చుచున్నారనియు నేను వినిచాల సంకెంపించితిని. స్వామిలవారు వెక్కిరింపుచుచున్న నావధముల నిచ్చియు సాధ్యములకు వ్యాధులనుగూడ పోనాట్టుచున్నారనియు వారి సందర్శనమున కేగినవారి కందరికిని యుత్తమభక్తములను శాతముగ లేటలేల్లయగ బోధించుచున్నారనియు విని ఆనందించుచున్నాను. వారనేక గ్రంథములను వ్రాసిరి. వానిలో "సంయమ్య ఆఫ్ సెల్సు" అత్యంతము అనునొక యుత్తమగ్రంథము ఆంగ్లభాషయందు వ్రాసుబడినదియు దానిని ముద్రింపించు భారమంతయు సూర్యారావుగారే వహించినదియు నాకు తెలిసినది. ఆ గ్రంథము రావడమైనది 2-8-0 దశకరి అట్టగలది 3-0-0 ధర కలయువారు నె 10 రు నల్లతంబిదిధి (కృష్ణమందిరము) తిరువళ్ళీటి మదరాసునని వ్రాసిన బడయగలదు. అని తొలు దొలుత అధ్యక్షుడు నుడివెను.

స్వామియుపన్యాససంగ్రహము

సోదరులారా! మనమందరమును వ్యాధిపీడితులమే. ఆత్మకు శరీరమే పెద్దవ్యాధి. స్వేచ్ఛాప్రియమగు వాత్మ యీశరీర బంధవిముక్తికి పరితపించుచుండును. వ్యాధులకు మనస్సే మూల కారణము. మనస్సునందు భావములు విపరీతముగ కలుగుచుండును. మన శరీరమంతయును అణువులకూడికలన నేర్పడినది. ప్రతి అణువునకును ప్రత్యేకాత్మ గలదుగాన ప్రతిఅణువును సుత్రతన్యము. ఈ అణువులలో కొన్ని సామదాయకములు కలవు. వానినే హృదయమనియు, అన్నకోశమనియు మూత్రకోశమనియు నుడివెదరు. సర్వాధికారియగు వాత్మయజ్ఞానసారము అణువులన్నియును పరిచేయుచుండును. ఆగ్రహము-విచారము-ఈర్ష్య ద్వేషము మున్నగు భావములు మనమందు కలిగిన వెంటనే విద్యుత్కార్యవలె వాభావములు ప్రతి అణువునకును వ్యాపించును. ఆయవస్థమందా అణువులు తరుచిని చక్కగా నెరవేర్చవు. వానికి పరస్పరసహాయకధర్మము ముఖ్యము అట్టిద పుడు న శించును. ఒకదాని నొకటి ద్వేషింపసాగును. అందువలన నే వ్యాధి కలుగును. గాన మానవుడెన్నడు నిట్టి భావముల కడ మీయగూడదు. అందుల కార్యకర్తమును గ్రహించుట అవసరము. ఏలనది ఆత్మ వ్యాధివిరహితము. శరీరమనకు మనసునకు వ్యాధులుండును గాని అతీతమగు వాత్మకు వ్యాధి లేదు. ఆ యాత్మయే తాను అని మానవుడు తెలుసుకొనవలెను. ఆ ఆత్మ సర్వవ్యాపియగుట శత్రుమిత్రత్వాది భేదములు మాయవలన కలిగిన భ్రమగాన నితరులను ద్వేషించుటయు వారి భాగ్యభోగ్యముల జూచి యీర్ష్య జేయుటయును కేవల మజ్ఞాన మువలననే కలుగును. ఈవిషయ మగాథము. దీనినిగూర్చి ఎన్ని సంపుటముల గ్రంథములైన వ్రాయవచ్చును. నేను సంగ్రహముగ వివరించెదను. ఇక ముందు వ్యాధులు రావందుటకు చేతులబసిన సులభసాధన మొందుగలదు.

ప్రాణనావిధానము

తెల్లవారు జామున నాలుగు గంటలకు లేచి కాల్యకృత్యముల నిర్వహించి పరిశుభ్రమగు శీతలాదకమున శిరస్సానము చేసి భోజనశ్రుముల ధరించి విజనస్థలమునకేగి కూర్చుండి మా

నముతో ప్రార్థన మొనరింపవలెను. ప్రార్థన మేనగా రామమం త్రమునో కృష్ణమంత్రమునో ప్రణవమునో పునశ్చరణ మొనరించుట మూత్రమేగాదు. అట్టి పునశ్చరణముగూడ ఫలవంతమే. మనవత్సోభామునకు మధ్యప్రదేశమున హృదయకలమున్నది. దీనినే సోలగు పక్షము అందును. ఇది పాశ్చాత్యవైద్యులు తెలుపుచున్నదయ్యుగాదు అది ఎవరెత్తును నున్నద వారందరు అది అణువుల కూడిక. ఇది వత్సోమధ్యమున నున్నది. దానిని మనము చర్మచక్షువులతో చూడకలము. కాన శత్రువట్టు కూర్చుండి కనులు మూసికొని మనోనేత్రముతో నా హృత్ మలమును చూచుచున్నట్లు భావించవలెను. మనకు కలుగు తలపులన్నియు నీ హృత్ మలముననే కలుగుచుండును. కాన నొకతలపుకలిగినంతనే దాని నడచివేయుచుండవలెను. తలపు కలుగ వారంభించగనే ఆ భాగము నించుక కడలింపిన నా తలపు వెంటనే తొలగిపోవును. తానే శరీరమనుకొనుట మన జాగ్రత్తతో నుండిన కలుగు తలపులు వెంటనే గోచరమగుచుండును. ఈ రీతిగా కనీస మొక అరగంటయైన సత్యమును సాధించేయవలెను. ఇదియే చిత్తలయమార్గము. తలపుల నడచుటయే యుత్తమ ప్రార్థనము. దానివలననే చిత్తశాంతి కలుగును. తలపులండగిన వాని కెట్టివ్యాధులును కలుగవు. చెడ్డతలపులనేగాక మంచి తలపులనుగూడ నడచివేసి నిశ్చింతగా నుండుట భక్తి పింపవలెను. అదివర కున్న వ్యాధులడంగుటకు మరియొక సాధన ముగలదు.

సూర్యోపాసన-ప్రాణాయామము

ప్రతిమానవునకును వాసికారంధ్రములు రెండుండును. వానిగుండు సాతడు వాయువును పీల్చినిడచుచుండును. సూర్యచంద్రులు భగవంతుని సృష్టిలో మహాద్భూతములు. ఆదులో సూర్యునిమహిమ అసారము. సూర్యుడును చంద్రుడును రెండంతరమును అపారముగ ప్రాణశక్తిని ప్రపంచమునందును. మనమట్లు నున్న అవకాశ మంతయు నాప్రాణశక్తిచే నిండియున్నది. ఈ ప్రాణశక్తి స్వరూపమే పాశ్చాత్యులెరుగరు. వారి నే గురుపదముగా భావించిన నవయానుల కాసంతతి అనలే తెలియదు. సూర్యుడు లేజమును ఉష్ణమును ప్రాణశక్తిని, ఆరోగ్యమును నిర్వ్యాజముగ నిష్పాక్షికముగ జుగములులకు స్థావరములకు గూడ నొసంగుచుండును. ప్రపంచమున వ్యాపింపజూతము మా నవనవాజుమని మనమెరుంగుదుము. ఆగ్రతరక్షణము మానవులకు వలెనే మహాద్భూతములకును గలదు. అట్టి గ్రహములకు సార్వభౌముడగు సూర్యు నకును గలదు. భక్తితో వినయముతో మనఃపూర్వకముగ నిత్యమును వైరి నుడివిన రీతిని ప్రార్థన మొనరించి తలపును చంపివేయు సాధన మొనరించి లేచి సూర్యున కెదురుగ ననగా తూర్పుముఖముగా నిలచి చేతులు జోడించి కనులు మూసి తలవంచి సూర్యుని ప్రార్థించిన నాటిడు తప్పక సర్వము నొసంగును. అతడొసంగని దేదియును లేదు. ఆరోగ్యము నొసంగును. విశ్వోగ్యము నొసంగును. సర్వము నొసంగునుగాన నొక అరగంట సేపటిలో సూర్యాభిముఖముగ నిలచి సూర్యు వారాధింపవలెను. సూర్యుని నుండి వెడలు ప్రాణశక్తిని మనము కుడిముక్కుగుండును చంద్రునినుండి వెడలు ప్రాణశక్తిని ఎడముముక్కుగుండును పీల్చుచుండుము. గహజముగ రెండుగంటల కొకసారివంతున మారిమారి వాయువు కుడినాసికా రంధ్రమునుండియు ఎడమ రంధ్రము నుండియు వెడలుచుండును. ముక్కుదగ్గర క్షేలం పెట్టిమాచిన ఏండ్లముగుండ వాయువు హెచ్చుగా వెడలుచున్నదియు మనకు తెలియగలదు. అట్లు రెండుగంటల కొకసారి మారక ఏవో యొక ప్రక్కనుండి మూత్రమే వాయువు వెడలుచున్నచో కుడిప్రక్కనైన సూర్యశక్తియు ఎడమవైపునైన చంద్రశక్తియు మనలో నధికముగా నున్నదని మనము గ్రహింపవలెను. సూర్యశక్తి హెచ్చుగానున్న ఉష్ణవ్యాధులను చంద్రశక్తి మెండుగానున్న వాతవ్యాధులను కలుగును. ఈ రెండుశక్తులను సమముగా నడుచుచున్న వ్యాధియుండదు. ఒక శక్తి హెచ్చుగా నున్నపు డేక శక్తి లోపించినచో దానిని మనము పాణాయామమున పూర్తిచేయవలెను. కుడిముక్కుననే గాలి సదా వెడలుచున్నచో దానిని మూసి ఎడముముక్కుగుండ గాలిని పీల్చి కుంభించి విడచుచుండవలెను. ఇట్లు అరగంటకు తక్కువకాకుండ నుడయమున సముద్రతీరమునకేగి సూర్యాభిముఖముగ నిలచి సాధనచేసిన దివ్యలేజము కలుగును. వ్యాధులన్నియు సంతరించును. క్రొత్తవ్యాధులు కలుగవు. ఇంకొక విషయ మహరము. ఆహారమును భంజించునపుడు ప్రేమతో భుజింపవలెను అనగా తినుపదార్థమును ఆసక్తితో తినవలెనుగాని భయముతో తినరాదు. భయపడుచు తినుట మహానరకము. ఆపదార్థమును తినిన వ్యాధి కలుగునని భయపడువారు దానిని తిననే గూడదు. తినదలచినచో దాని వలన సంపూర్ణారో

కలనక విడిపుడుగారి సానుభూతి

"మీరు రాండు పేరును సమాజకే మాకించు పక్షము ముందు జైలు పోవుటకు పుట్టుక లభించినట్లు గారు దాక్షిణ్య కంబాకు (వాసి నామము) -

కలనకగారికి, 20-1-22,

జైలులో మిమ్మును మర్యాదగా చూచుచున్నానని తెలియును. ఇటుల కై ఇంగ్లాండు లో చేయదగిన దంతయు చేతిమీ. మిమ్ము సేపుడు మరలము. మీరు వెనుకకు ఆరు ఏడు గారని కలను న పలికెను. తమ సమాసానుభూతి తెలియజేయుదు. ఈ సానుభూతి యొక్క విలువ విశేషమందు నని తోచదు. ఇక్కడ మేమేమియు చేయుట లోపమిస్తుంది. మీరనిష్ఠియునుగోని మార్గము వెలుపై దృష్టముతో నడుచుచున్నారని వమ్ముచున్నాను. మీరంక జైలు జైలకు జరిపించి యున్నారో అది తెప్ప వేర్చెడియు మీకవసరము లేదని వమ్ముచున్నాను.

మిగిలియుట్లు చెప్పినదని చాలచింతాము. నుండి గాని జరిగి పోయినదా కి విచారపడి ప్రయోజనము లేదు. వీలయినంత త్వరలో సందర్భములు కల్గుటకు యువాయ మా యాచింతు. మీరు రాండు పేరును సమాజకే మాకించుపక్షమున ముందు జైలుకు పోకకల్గును.

విగ్లాండు, పండితు.

విగ్లాండు గంధివలన స్వయం తేలికపడినవని నాయుధే కము. విరిపు స్టేటువారు. తమరనే స్వాతంత్ర్యముకొను పోరాడు వారిపక్షమున నిలబడవలెను. వారి కోరిక కిప్పుడు కొంత విలువ నున్నది. విరిపు యావత్ చుట్టూ ప్రజలు సంతోషించు మేలేలు కాలిన్సు గారియంత ప్రజాహితముగ ఇంగ్లాండులో ప్రస్తుతిమిలక కొద్దియ. వి మాత్రమేగలరు. ఇందువలన మాలోపక్షమువారి కందరికిని స్వాతంత్ర్య జాతిగానవలె యొక్క మహిమ యభిమయింది. ఈ యలవాటులో వారు పడినారు. విగ్లాండులో ప్రయోగించి సర్వత్ర యభిందనములు వచ్చినవా. ఇక ఇ. జి. జి. లో ప్రయోగించురు.

లాండు జార్జి బలము.

ఈ ప్రయోగము వారే ప్రయత్నింపవలెను. ఏలనన పోరాటము బాగా సలుపుటకు ముందు బల్లలవై నన్ను కూర్చుండ నిచ్చిరి. గాని నేను బడికి యొడగా లేకుండు పక్షము ప్రభుత్వ మాక్రమించునని నాకు తోచుటలేదు. ఈసంవత్సరములో నా తాతాణ యెన్నికలు జరుగు పక్షమున లాండు జార్జి బలము యధా ప్రకారముగనే యుండవలదు.

ఈలోపల ప్రాంతానికి మంతయు నశించుచున్నదని నేను కలంచుచున్నాను. ఇదిమిదేశ కృత్రాంతముకారు గాన మీ కుత్సాహము కలిగింపక పోవచ్చును. జన్మనాశముల ధర ద మ్యవనితో పాటులగిపోయి ది. వచ్చేసంవత్సరములో ప్రాన్సు ఇటలీలగలనా నిట్లే జరుగునని నమ్ముచున్నాను. వారుపెత్తుత పత్రికల యాధాకము బ్రదుకుచున్నాను. బలమైన పన్నులు వేసి యార్థిక స్థితి పునరుద్ధరించుటకు దైవ్యము లేదు ఇందుకు ఫలితముగ నగరములనశించును, పరిశ్రేణులం మొందును. కూలీలు పట్టెటకు పారిపోయి కూలికొనును నివేశనధలముకొనును ముష్టిప్రారంభించురు. ఆర్థిక కష్టముల మూలమున యూరపులో గాంధీ సిద్ధాంతములు వ్యాపించుచున్నది. భూసాలములు నిజముగ భూమియననమున్నవారికి కొంచవయినను ఇవ్వరు. మాజీ కములోని కూలీలలో 4 వ వంతు పనిలేక యల్లాడుచున్నారు గాన భారతదేశ సురుస్యకింకె యీసమస్యయే మాకెక్కువ ముఖ్యము.

మిగిలినమును జాగ్రత్తగా చూచు కొనుడు. జాబ్బుచాయలకును వీలున్నచో విశేషములు తెలియజే గాడు.

ఇట్లుపిను స్నేహితుడు,

జోషియూ సి. నెట్టిపుడె,

గృహ కలగునూట్టికముతో ఆసక్తితో తననలెను. నీవు దానిని ప్రేమించిన నీ కిప్పుడేరిచ్చును. నీవు దానిని ద్వేషించిన నీకిది హానిచేయును. మనశ్చరమునందలి అన్నకోశముగూడ సమైక్య నిద్ర పైకి తెలిపియుంటిని. దానికి కష్టములును ప్రాంతము కష్టాలను దానికప్పుమును మనము గుర్తించి దాని భావమును తెలిపిన నది సంతోషముతో తావినినెరవేర్చును. నంటచేయునపు డొక పాత్రలో కొన్ని బియ్యముపోసి పోయిమిదబెట్టి అది పూర్తిగా నుడుకక ముందే మరికొన్ని బియ్యమును మరికొంత సేపటికి మరికొన్ని బియ్యమునుపోయుచుండిన నా అన్నమెట్లు సరిగా నుడకదో అటులే నిజమును లేకుండ తిరుచు తినుచుండినచో నావదార్థము సరిగా జీర్ణముకాదు. ఒకగుమాస్తా ములువుగా ఎంతవని చేయగలదో గ్రహింపకుండ కట్టలకు కట్టల తనికెంపుచుండిన తదాయజమానిని తిట్టుచు వ్రాసి వ్రాపి అలసిపోవును. అప్పటికిని కొంతవని మిగిలిపోవును. అనంతర చెడిపోవును ఇట్టి బుద్ధిలేని యజమానుడు గుమాస్తా తిట్టకును స్వముకును గూడ పాత్రుడగును. అటులే వేళా పాత్రలేకుండ జీవ్య చాపల్యముచే తినువారు అన్నకోశము వలన తిట్టుపడుచుదురు. అన్నకోశము అలసిపోవును. అప్పటికిని అన్నముంతయును జీర్ణము కాక కొంత మిగిలిపోవును. అది పులికిపోవును దానివలన వ్యాధికలుగును. కాన గోజుకురెండు సాలు మాత్రమే భోజనము చేయుటమంచిది. భోజనము చేయునపుడు గొంతుక బంటిగ తినుగూడదు. తాను తినగలిగిన దానిలో నాలుగువంతులలో మూడు వంతులుమాత్రమే తినవలెను. అన్నకోశ మంతా పదార్థము క్రేక్కిర యకుండునట్లు తినవలెను. తినగోరు సమృద్ధులను ప్రేమతో తినవలెను. కొందరు రుచికరములగు పదార్థములు లభించిన మితిమీరి తిందురు. అది చాల పొరబాటు. ఇట్టి దుర్భాగములవలననే ప్రకృతి నియమముల నుల్లంఘించుటవలననే మానవుడు వ్యాధులకు బట్టినిల్లగుచున్నాడు. కష్టాల మందు మాకుట యిట్లుగుల్లగూడ వగుచున్నది. పక్షులకు జంతువులకు జలచరములు మున్నగు వానికి వైద్యకాలము లేవు కాస్త్ర చికిత్సలులేవు. అవిపకృతి భృశముల నుల్లంఘింపక కాళి జీనము చేయుచున్నది. అటులే యోగులు ప్రకృతిశక్తియుల ననుసరించి సంతృప్త్యాశోగ్యవంతులై యున్నారు. ప్రేమతో భుజించినచో ఎట్టి ఏవ్యాపదార్థమైనను సంతృప్త్యాశోగ్యమును కల్గించి యిచ్చును. ద్వేషముతో తినినచో నెంట్టి క్రేష్టమగు పదార్థమైనను విషతుల్యమగును. ప్రేమతో నారగించుచో విషము నైతము హానిచేయదు. నేను హినునృప్య ప్రాంతమున మహాగణ్యు శక్తియున నొకకోడ గుహాయున్న నొకయోగిని చూచితిని. ఆ తడుక్రొత్తిపోయిన పదార్థములను నీటికి ఆగించునని వినిచూడగోరి కిచ్చిపడి అచటి కేగితిని. అచట నాగుహలో చాలగుంటలలో నీరు నిలువయై దుర్వాసన వచ్చుచున్నది. చచ్చిపోయిన ఎలుకలు మున్నగువాని వారిని అట్లాసారము కిప్పులులేచ్చి ఆగుంటలలో పడవేయుదురు. అందువలన భరింపరాని దుర్వాసన వెడలుచున్నది. అత డాధ్యును నిశ్చలుడై కూర్చుండెను. అత డా జ్ఞానబాహుడు. భీమబుడ. అతని కి డప్రక్కల రెండు బాడీలున్నవి. వానిలో నెప్పుడో పోసి నీరు కుల్లియున్నది. అబాడీలవై నాచుపట్టి యున్నది. వానివై పురుగులు ప్రకుచున్నవి. అతని కిప్పులు సమీప గ్రామములకు పోయి అదుగపరిచి మహిమను ఆగ్రహస్థులంద రెండుగురుగాన పక్ష్యాన్నములను భక్తితో నిచ్చెదరు. మూల్యపదార్థములను కిప్పులు లేచ్చి యీయగా నాల డాబాడీలోపకవేసే చేతితో కాగుగా కలపివేయును. పాలు మేను పండ్లు పాల్యా మిశ్రాము మున్నగు వానినన్నిటి నందులోనేపోసి కలిపివేసెదరు. అపుడు భరింపరాని దుర్వాసన వెడలును. పిమ్మట నాతిడు లేచి చేతితో నా పదార్థములను తీసి మహాప్రీతితో కావలినంత భుజించి మల మూతవేసెను. దీనిని నేను కనులార చూచితిని. ఆ ప్రదేశమునకు పోవుటయే మనకు దుర్భరమగును. చుట్టును దుర్గంధముతిన నాహితము. దుర్గంధజలమిత్రిము. కాని ఆయోగి ఏ కలరాయను స్టేగునులేదు. అతడు వ్యాధిగ్రస్తుడుగ నుండలేదు. దివ్య తేజముతో మహా సత్యముతో నున్నడు. నాకది చాల వింతగొల్పినది. అట్టి దుర్వాసనను సహించుట కాత డభ్యాసమొనరించి కృతార్థుడయ్యెను గాన నతనికా దుర్వాసన మిత్రమయ్యెను గాన దాని వలన నతని జీటి అపకారమును కలుగటలేదు. ఇదియే ప్రేమ యంత్యము మహిమ. "హిత్తకో విత్తుభక్" ప్రీతితో మితిముగా తినవలెను. వేళ దప్పకుండ భోజనము చేయవలెను. వేళ కేదివారికిన దానిని తినవలెను. లేనిచో నన్నుకోశమున కాకాభింయు కలుగును. పగులు 10 గంటలకు కాతి 7 గంటలకు యిటుల నేదో వేళను నిర్ణయించుకొని భుజించవలెను. భుజించుటకు నిద్రించు

టకు సుఖిస్తరవాది కావ్యములకు వేళయుండవలెను ప్రతిదిన మావేళకే ఆయాపనులను జరుపుచుండవలెను. కేలము జలాహారముకూడదు. కేలము పట్టిపదార్థమే కూడదు. రెండూను మిత్రముగా నుండదగును. మీరీ విధులను అభ్యసించిన నిజము తెలియగలదు. ఈ యోగి ఏ వో కల్ల బొల్లి కలు రలును చెప్పచున్నాడని మీరపుడు తెలుపరు. మీరు యిచ్చిదియులకు దాములు కాకూడదు. పూర్వ నిశ్చయమరల మనదేశమున ప్రాచీనమహర్షుల కద్ధానిము లాహణమునకు రూల కలమునచ్చినదని నేనసంతోషించుచున్నాను. మీదౌర్బల్యమువలననే మీరు ఆ సంతోషండు కూర్చుంటుకయి కత్తిలేకుండనున్నాను. మీకుకుర్చీలు పోపాలు బాతీసులు గావలెను. మీరు బోగ్గలదకుండ నుండలేరు. నిటారుగా వలకుండ మాగ్నోవలెను. అపుడు వెన్ననరముగుండ ప్రాణకె సరిగా ప్రసరించును దినమునందలిక కాలగట్టు కూర్చుండుట సభ్యసింపినచోత్వ నా నాకోశ్యము కలుగును. ఉదయము ప్రార్థ ప్రాయాశములు చేయునపుడు తిప్పక నటుల నూర్చుండవలెనని స్వాములవారు నుడివిరి.

అధ్యక్షుడు.

పిమ్మట శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వాములవారిని ప్రశంసించుచు, కొంత ముచ్చటించిరి. ఇంత యుక్తియుక్తముగ నింతిలేటలైలుముగ యంత నిష్కర్షగా నిట్టివిషయములను తెల్పువారు చాలరుదు. లే నేలేరుగాననే వానియందు మనవంటివారి కభిరుచిలేకుండ పోవుచున్నది. స్వాములవారు చాల క్లాగునీయముగ నుపన్యసిం నందులకు ప్రత్యక్షము తెలుపుచున్నాను. మనలోపములను వెల్లడించుటలో వారు కొంచమైన కనికరమున మొగమోటుమిని చూపకుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము అది శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివిరి.

ఇంకొకసభ

తిరిగి 26 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు తిరువళ్ళీక్షలో ఆ వానసమాజమువారి మందిరమున రామకృష్ణాచార్యులు శివారంద స్వాములవారి అధ్యక్షులక్రింద సభ జరుగును. ఆ సభలోగ్రంథు సాధరాయిస్వామి మానవునియందు గల దైవత్వమును గూర్చి యుపన్యసిం చెద రని తెలిపి, వి. ఎల్. కాస్త్రీగారు ఆంధ్ర ప్రజాసంఘమువారి పక్షమున స్వామికిని అధ్యక్షునకును వందనము లావరించిరి.

బాధ్యోగి

వి. ఎ. సుందరం గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

శనివాడు సాయంకాలము బాధ్యోగిలో నాయలవర్తమును బాగుగ ప్రాంతించి విచారపడితిని. నాకు చాలకష్టము తోచినది.

సరోజినీదేవి గారిప్పడే మలబారునుండి తిరిగవచ్చిరి. ఆమెను నూరకులో నేను చూడగ కష్టముగనున్న మలబారు కోలుకొనునాన యున్నట్లు చెప్పెను. మద్రాసునుగురించి చాల విచారకాముగ మాట్లాడెను. ఇట్లు మాట్లాడక తీరదని నాకుతోచినది. అంతట నాసంభాషణ మానెనని. తరువాత నామె యాకాశము పక్షులు, యారోపు ప్రమాణములగూర్చి మాట్లాడనానెను.

సాయంకాలము మహాత్మునివద్ద కూర్చుండి యుండగ సరోజినీదేవి మలబారు పట్టెందు గలన యద్భుత ప్రబోధమును గూర్చిమాట్లాడెను. దక్షిణ దేశమునుండి ఆమె ఇకను కేలతీసుక వచ్చింది. తరువాత నామె చెన్నపురిగూర్చి మాట్లాడ ప్రాంభించెను. నానీశ్వరము గలగొప్పదీ చెను. చెన్నపురినంత నిసింపనదని ప్రార్థించితిని. బాధ్యోగి తీర్మానమువలన బ్రదికితిని చెన్నపురి వాసులు తెలియ చున్నట్లున్నానని సరోజినీదేవి చెప్పెను. ఈమాటలు వివటకు నాకెంతయు విచారమయినది.

ఆ ప్రసంగ తీర్పును భూజించి బాధ్యోగినుండి తిరిగవచ్చుచున్నాను రి రోజుల యుపవాసమైన వెనుక ఆయనను చూచితిని. మహాత్ముడతీ కిచిలూ స్నేహితుడను చూచుటకుగాను రైలుస్టాటుపారముమీద నెత్తుడిగ నవచి వచ్చెను. ఆ మహాత్మ్యలహరిము నాకెల్లప్పుడు నుండగలదు. మహాత్ముడు కులాసాగాను సంతోషముగాను నున్నాడు. ఆయనకు స్వదేశీ పిచ్చి యెత్తినది.

ఆయన కాగోజు రోజుకు బలమునిచ్చుచున్నది రాట్న మే. ఆయన యెచటికి పోయినను రాట్నము లాడుచునే యుండును. బాధ్యోగి నుండుండి ఆయన చుట్టును రాట్నధ్వని వినుట కొంత సంతోషము నుండును! చెన్నపురినుం డేమి లేకపోయినను స్వదేశీ నవలంభించి రాట్నములు నెలకొల్పియెడల మహాత్ముడు సంతృప్తిపడును. పున వెటనే బయలుదేరి యీ ఘన కార్యమునై మనకై యంతయు కేంద్రీకరించిన యెడల మహాభారతము పునరుద్ధరింపల మని మహాత్ముడు చెప్పి నున్నాడు.

(హిందూ).

(యంగు ఇండియా)

ఈ తీర్మానము:— యంగు యండియాలా ప్రకటితమయిన దేశముగారి జాతిని చరిత్రవలెనే నాటి మూలకబాలవైనను ప్రత్యేకముగ నాగరికతలను చెప్పుకొను వారివైనను యనవ్యాయు కలిగినది అప్పుడప్పుడు వచ్చు నీతివినిర్ధమయిన యుద్ధములందే గాక మామూలు కార్యములందుగూడ మృగములు చేయవలసిని ప్రోత్సహించు జరుగుచుండుట చూడ నాటి మూలకబాలిలో పుట్టి తనే యని నిగ్రకలిగి విచారపడుచుండును. నేను శ్రాంతివాదము గాన బ్రావ్యమునుండియు, శిక్షించుటకు గాను కఠినమును బాధ పెట్టుట బహు అనవ్యక్తర మనియు నాగరిక తెచ్చి రది చెప్పకొని రనియు తెలుసుచుండువాడను. పిల్లలను కొట్టుటకు ఆంగ్లదేశములో మాత్రమే పిల్లలను చంపిం దును. కాని ప్రాన్సులో, నెదర్లాండు పసికూనలవై తమ బల ప్రయోగము చేయుట పిరికితనముగ నెంచును. ఎప్పుడైనను బడిపంతులు కోపముచచ్చి పిల్లలను కొట్టినయెడల నతనిని ధైర్య లో నేయుదురు. పోలీసు జైలు ఉపాధ్యమెంటులలో నెంచును దెబ్బలు కొట్టుట కధికారములేదు. ఉదాహరణము చెప్పెదను. 1904 లో దక్షిణఆఫ్రికాలోని శ్రాంతి గయానాలో శిక్షితుల పంపిన దేశమును గూర్చి విచారిండుటకు నన్ను పంపి యుండిరి. అచటి ప్రధాన న్యాయమూర్తి నానొక ప్రఖ్యాతి గాంచిన స్త్రీగణిని చూచెను. నానిని గురించిన అధికార నివేదిక నేను చదివెతిని. కొన్ని మానముల క్రింద నతడు శిక్షితులను కొట్టుట, సంకెటలు నేయటలను కనిపెట్టెనట. ఈ కేసులు సోరుసులో అధినేత రాజ్య కక్షకి నిహిష్టచేయగ నేనికి బాధ్యులయిన నాలో డైరెక్టులో సహ సగము మండిక ధైర్యవేసి ముగియవలసి ఉద్ద్యోగములు తీసివేసి, ఉద్ద్యోగములు తగ్గించి శిక్షించిరి.

తీరమైన జాతిని క్రొత్త నాగరికము లో జయము చేరితీయవలెను. అనంతరము యుద్ధల ప్రపంచబౌద్ధిస్థితిలో భూరమృగముల నుండి నైతికబలముచే మానవులు కాపాడుకొనినట్లుగా నీ జాతి వారల మృగమానవులనుండి నిజీంచుకొనవచ్చును. నేను నైతికబలముల గూర్చి ప్రసంగించుచున్నాను గాని వానిపని యితవశము త్యాగములలో మాత్రమే యున్నది. కాని హతమార్పబడినశక్తి మరల యనురాగరూపమున బయలుదేరి నైతిక బలవంతముగ ప్రపంచమునవ్యాపించి యిహలోకస్వర్గముగ మార్చగలదని నమ్ముచున్నాను.

చోడవరపు టున్నత పాఠశాలాల బహుమత్యుత్సవము
ఈ సంవత్సర మాఘబహుళ సప్తమి శనివారము 18 వ
ఫిబ్రవరి సాయంకాలమున చోడవరంజిల్లా మునస్సుగా రగు
బ్రహ్మశ్రీ తరణిచరణ రథోగారి యధ్యక్షత్వక్రింద శ్రీ జనగు
మిల్లి బాలకృష్ణ శాస్త్రి మెమోరియల్ బహుమత్యుత్సవము జరు
గబడెను. ఈపురవాస్తవ్యులగు నుద్యోగులును, యితరులును
విచ్చేసిరి. ప్రార్థనాంతర మగ్రాసనాధిపత్యగారి ప్రారంభోప
న్యాస మొనఁగబడెను. పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయు లగు
బ్రహ్మశ్రీ వేంపరాల సుబ్రహ్మణ్యము ఎం. యే. యెల్. టీ
గారు విద్యాశాఖాధికారుల యొక్కయు, నితరోద్యోగీయుల
యొక్కయు నభిప్రాయములను వెల్లువొందుటయు, పాఠశాల
యొక్క నాయాద్యయములను వివరించుటయును, యాపాధ్యా
యల సంఖ్యయందును, స్థలమునందును వెనుకటికంటె నీవిద్యా
లయము చాల అభివృద్ధి గాంచుచున్నదనియు నుడివించి. ఈపుర
న్యాయవాదులును, వి శా ఖ ప ట్ట లు జిల్లా సంఘసభ్యులు
నగు బ్రహ్మశ్రీ కొడుకుల నరసింహంపంతులు గారును యీ
పాఠశాలలో పూర్వపు విద్యార్థులగు బ్రహ్మశ్రీ కందప్ప రామే
శం పంతులుగారును, విద్యార్థుల విఘటన గుఱించియు ప్రస్తుత
విద్యాపద్ధతులలో నమననముగ మాన్యులగునటించియు విప్రులముగ
నుపన్యసించిరి. తుశేలవ, రామదాసునాటకములయందలి కొన్ని
రంగములు విద్యార్థులవలన బాగుగ ప్రదర్శింపబడినవి. పిదప గత
సంవత్సరపు బరీక్షాఫలికముల ననుసరించి విద్యార్థులకు పుస్తక
ములు బహుమతు లొసంగబడెను. అధ్యక్షు లంతోవనన్యాస
మునందు, జేతచరిత్రమునందును స్వభాషా పరిశ్రమయందును
భావిపారులగు విద్యార్థులు ఎక్కుడు యభిరుచి జూపవలయు
నని బాటరకు బోధించిరి. ఈయుత్సవమును జరుపుటయందు
సహాయు లగునాచల కందరకును కృతజ్ఞతాపూర్వకనందఃములు.
ప్రధానోపాధ్యాయునివలన నర్పింపబడెను. బాటరకు మితాయి
పంచిపెట్టబడిన పిచ్చుట నుత్సవము ముగిసెను.

ఆంధ్రదేశమునందు ప్రసిద్ధికెక్కువ రంగస్థలము.
 టిప్పు:— రు 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0,
 మాతులపాటి పుష్పయ్య చౌదరి,
 కాల్వవ్యతి.

జెబి 0-4-0
యం. ఆర్. కృష్ణారావు అందు కంపెనీ, నెలూరు.

ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించు నుద్దేశములతో, ప్రతిశాఖ యందును నూటికి20వంతును వ్యయమును తగ్గించుటకు వీలగునట్లు హాటను వంపనలెనని ప్రభుత్వమునా రాయశాఖలవారికి నాకీ దులంపిరి. రిజిస్ట్రీనును శాఖయందు ఇనప్పెక్టరు జేసరలుగాతిం దుల కొక్కటే మాన్యుగలదని నూచించెను. అదియేదశగా; కొన్నిరిజిస్ట్రీనునకార్యాలయములను తగ్గించుట జిల్లాకార్యాల యములవారి యధికారిప్రదేశ వైకార్యము నభివృద్ధి చేయుట; కాని ఇందువలన ప్రజలనును ప్రభుత్వమునకును గూడ ఇబ్బం దులు గలుగుననివారు నూచించిరి. కాని ఇందుకు మార్గ గా రిజిస్ట్రీనును ఫీజు వెక్కాడుజేయుట మంచినిని వారు నూచించిరి. ఇది ఇట్లుండగా రాష్ట్రములొని చాలభాగములనుం డి నవరిజిస్ట్రీ కార్యాలయముల తగ్గింపరాదని తంతివారలు మహర్షి వచ్చుచుండెను. అందు కొంతమంది అధిఫీజు నిచ్చు కొనెదమని తెలిపిరి.

ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారుచాలా జాగ్రత్తగా విమర్శించి ఇన స్పెష్టరు జేసరలు గారినలవాప్రకారము అధికారుల తర్ఫీదును ద్వేషమును విధనాడి రిజిస్ట్రేషనును కీజును పొచ్చించుటకు అంగీకరించిరి. ఇందుపై విద్యార్థిజిస్ట్రేషనును శాఖల నలహా సంఘమువారియొక్కయు మదరాసునాననసభ ఆర్థిక సంఘమువారియొక్కయు అంగీకారమును పొంది ప్రభుత్వమువారు రిజిస్ట్రేషనును కీజును ఎక్కువజేసిరి. నూరురూప్యములకు తక్కువదస్తావేజుయొక్క రిజిస్ట్రేషనును కీజును పొచ్చు జేయలేదు

నా తీసు [3454]

ఇదివరలో 1922 సం॥రము ఏప్రిల్ మొదటి
తేదీనుండి లోకల్ బుకింగులోనున్న, జూన్ మొదటి
తేదీనుండి త్రూ బుక్కింగులో నున్న నెం 89 డ
నోటీసులో ఈ క్రింద తెలుపబడిన ఏ. బి. పెడ్యూ
లు రేట్లు వానినినే అములులో పెట్టబడును.

పెద్దూలు 'ప్ర'

మొదలు 1-కి 1 మైలుకు వెను రేటు:

1 మేలు మొదలు 200 మెట్ల వరకు	.38
301 మెట్ల మొదలు 400 మెట్ల వరకు	.30
401 మెట్ల మొదలు 500 మెట్ల వరకు	.20
501 మెట్ల మొదలు 600 మెట్ల వరకు	.125
601 మెట్ల మొదలు 700 మెట్ల వరకు	.115
701 మెట్ల అంతకు గా	.100

పె.ద్యూలు 'బి'

మణుగు 1 కి 1 మైలుకు పైను రేటు

1 మైలుమొదలు 75 మైళ్ళవరకు	.35
76 మైలుమొదలు 15 మైళ్ళవరకు	.25
151 మైలుమొదలు 225 మైళ్ళవరకు	.20
226 మైలు మొదలు 300 మైళ్ళ వరకు	.15
301 మైళ్ళు అంతకు పైగా	.10

పేరు సేవగలు, బెల్లము, నాటుసారాయి, మరి కొన్ని సామానులు వీటికి 1922 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల మొదటి తేదీనుండి లోకల్ బుక్కింగులో తెలుపబడిన కేటు ప్రకారమును 1922 సం॥రము జూన్ మొదటి తేదీనుండి త్రూ బుక్కింగులో తెలుపబడిన కేటు ప్రకారమును చూచి చేయబడును.

గుణము లేదని ఋజువుచేసినవారికి రు 116 లు పహుమానము.

మె సీసా 1-కి రు 30-0 లు. తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆరాయుళ్ళే దాషధ నిలయము, కాకినాడ.

Sole-Proprietor
Arsha Ayurvedic Pharmaceutical Stores,
COCANADA

వార్తాపరిశీలన

1922 సం. జనవరి నెల 23-వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జిల్లా ముఖ్య నగరములు
విజ్ఞానా సా. 15	90.6	77.2	...	176.12
హైదరాబాద్	85.2	74.1	...	111.59
హైదరాబాద్	...	...	...	...
హైదరాబాద్	85.1	75.5	...	103.89
హైదరాబాద్	87.1	72.4	...	71.77
హైదరాబాద్	86.1	68.4	...	40.08
హైదరాబాద్	89.0	60.4	...	62.78
హైదరాబాద్	91.1	74.0	...	29.56
హైదరాబాద్	93.2	71.2	...	39.88
హైదరాబాద్	89.4	67.2	...	54.08
హైదరాబాద్	95.3	69.5	...	30.52
హైదరాబాద్	91.8	67.9	...	38.46
హైదరాబాద్	86.8	66.0	...	52.89
హైదరాబాద్	84.9	66.2	...	44.67
హైదరాబాద్	84.1	70.4	...	38.95
హైదరాబాద్	83.8	75.7	...	38.01
హైదరాబాద్	86.4	71.9	...	70.61
హైదరాబాద్	87.8	70.3	...	44.76
హైదరాబాద్	86.0	72.7	...	59.02
హైదరాబాద్	92.7	74.7	...	102.76
హైదరాబాద్	88.6	74.3	...	98.75
హైదరాబాద్	91.1	78.6	...	128.76
హైదరాబాద్	83.2	60.4	...	124.72
హైదరాబాద్	87.9	72.0	...	93.58
హైదరాబాద్	95.8	71.3	...	102.15
హైదరాబాద్	87.1	69.7	...	86.02
హైదరాబాద్	93.3	66.1	...	31.71
హైదరాబాద్	96.8	69.1	...	25.03
హైదరాబాద్	94.3	63.1	...	33.05
హైదరాబాద్	95.6	66.5	...	27.13
హైదరాబాద్	97.6	63.6	...	18.47
హైదరాబాద్	97.8	67.3	...	37.56
హైదరాబాద్	89.2	58.1	...	30.45
హైదరాబాద్	89.0	58.9	...	35.73
హైదరాబాద్	67.5	46.5	...	69.90
హైదరాబాద్	69.4	44.7	...	50.12
హైదరాబాద్	90.7	63.7	...	22.89
హైదరాబాద్	92.0	59.5	...	46.41
హైదరాబాద్	93.4	60.8	...	46.39
హైదరాబాద్	93.7	65.3	...	30.37
హైదరాబాద్	91.2	66.7	...	32.30
హైదరాబాద్	91.1	65.8	...	49.47
హైదరాబాద్	...	...	...	29.36

సర్కారులు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. వాయువునందు అద్భుత అధికముగ నున్నది. పగటివేడి అధికముగ నున్నది. కొన్ని ప్రదేశములందు 6 డిగ్రీలు పావవు.

దక్కను:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. అద్భుత తక్కువ. రాత్రివేడిమి తక్కువ.

కర్ణాటకము:—మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. అద్భుత స్వల్పముగ తక్కువ.

మైసూరు:—కొన్ని ప్రదేశములలో మాత్రము స్వల్పముగ మేఘములుగలవు. అద్భుత తక్కువ. రాత్రివేడి 6 డిగ్రీలుతక్కువ.

దక్షిణము:—మేఘము లాకమాదిరిగ గలవు. అద్భుత తక్కువ. రాత్రివేడిమి కొంచెము తక్కువ.

పశ్చిమతీరము:—మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. అద్భుత తక్కువ. ఉష్ణమనందు మాత్రములేవు.

మైసూరు:—మేఘములు లేవు. అద్భుత తక్కువ. రాత్రివేడిమి తక్కువ.

హైదరాబాదు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. అద్భుత తక్కువ.

బాంబాయి:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. అద్భుత అధికము. ఉష్ణమ అధికము.

ఫోటో సెంటు జార్జి గెజటు

ఫిబ్రవరి 21 మంగళవారము

పరిశీలన
యస్. యె. కాలిడేగారు వి. సి. యస్. కలెక్షనుండి రాగానే కృష్ణాజిల్లా సెమినరీజిల్లా నియమింపబడిరి.

నామినేషన్
మేజర్ జి. ఖదర్ సాహెబు బహదూరుగారు, గుంటూరు జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారికి అడివనలు పెన్షన్లు అప్పింతుగా ఖాయముగ నియమింపబడిరి. పి. యె. రాజగోపాలగారు మద్రాసు అసిస్టెంటు అక్సైజులెంటు జనరలుగా నియమింపబడిరి.

గవర్నరు రంగారావుగారు కృష్ణాజిల్లా ఫిబ్రవరి 20-వ తేదీన కలెక్షనుండి విజ్ఞానా సా. 15 నియమింపబడిరి.

కాకినాడ బెంచీమేజిస్ట్రేటుల క్రిందనున్న విజ్ఞానా సా. 15 నియమింపబడిరి. మేజిస్ట్రేటుగా నున్న ఆర్. కృష్ణారాజులు పాపరగారికి క్లాసు మేజిస్ట్రేటు అధికార వియమింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషన్
పి. వి. నాగరాజరావుగారు తంజావూరు నండి కడప జిల్లా రిజిస్ట్రేషన్ మార్పబడిరి.

దక్కన్ లెవల్యుగానికి బాపట్ల తాలూకా క్రిలింగాయ పాలెం లో క్రైస్తవత వివాహములకు లైసెన్సు నిచ్చుట కధికార వియమింపబడిరి.

బాక్ జ్ఞాపకగారికి కడప జిల్లా జమీలమదకు తాలూకా కలెక్షన్ గ్రామములలో క్రైస్తవత వివాహములకు లైసెన్సు నిచ్చుట కధికార వియమింపబడిరి.

రెవిన్యూ
రావు సాహెబు తలారి వెంకటగోపాలరావు నాయుడుగారు కలెక్షనుండి రాగానే గోదావరిలో సెమినరీజిల్లా మిదల కలెక్షను అసిస్టెంటు కమిషనరుగ నియమింపబడిరి.

రావు సాహెబు వి. రామనాథపంతులుగారు గోదావరి సెమినరీజిల్లా నండి గంపాం జనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

గుంటరంపల్లి అప్పారావు పిల్లగారు నెల్లూరు ప్రెజిడెన్సీ కలెక్షనుగ నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధి
హెచ్. ఆర్. టాలింగారు మద్రాసు రాజధానిలో గవర్నరు యస్. కలెక్షనుగ నియమింపబడిరి.

పరిశీలన
జిల్లా సీనియర్ సీనియర్ రామస్వామియ్యర గారు తమిళనాడు దోమ మదనపల్లిడివిజను యెజ్జిపూట్లెరు యిం జనరలుగా పని వియమింపబడిన.

ఇకటూరి పరభద్రయ్య పంతులుగారు కలెక్షను కాగానే 1 నెల్లూరు అసిస్టెంటు యింజనీరుగ నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన
మున్సి యస్. రహింతుల్లా సాహెబుగారు తెలంగాణా కాబోర్డు సర్వేక్షనుగ కిచ్చిన రాజీనామా అంగీకరింపబడినది. రేమెట్ల వెంకట్రాయరాంగారును, వింజమూరి రామమూర్తి గారును కాకినాడ తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కాకాం కృష్ణప్పగారును, పట్నం వెంకటరెడ్డిగారును సోని తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఈ క్రింది వారలు నంద్యాల తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సామ్యం రామయ్యగారు, వీరంరెడ్డి నాగిరెడ్డిగారు, చెన్నప్పగారి చిన్నరెడ్డిగారు, మంచాళ తిలకరెడ్డిగారు, జల్లం నాగిరెడ్డిగారు ఏదాని బోయలరెడ్డిగారు బుడ్డా వెదరామరెడ్డిగారు, నేడా వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు గండా వెంకటరెడ్డిగారు, కే. రెడ్డి వెంకటరెడ్డిగారు, అన్నపరాజు నరసరామయ్యగారు, మాదిరెడ్డి కొండారెడ్డిగారు వెదరెడ్డిగారి పక్కరి రెడ్డిగారు, ఇనుకపల్లి సంజీవయ్యగారు.

ఈ క్రింది వారలు నంద్యాల తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి:

జి. జి. గుల్లర్ ఖాను ఖదర్ బాదు నరసింగరావుగారు చాచర్ల నాగరెడ్డిగారు మంచాళ నాగిరెడ్డిగారు, గోపవరం నాగిరెడ్డిగారు, యె. నరసింహాచార్య గాడినేముల గారు, పడిగపాడుబాలిరెడ్డి గోపవరంగారు, సి. తిరుమెరెడ్డిగారు పూసపాటి కుమార వెంకటపతి రాజుగారు వికాఖపట్నం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

పశ్చిమ ప్రాంతములు:— మేఘములు స్వల్పము. మర్కరాజ్ ముత్యము అద్భుత అధికము. మిగిలినవోట్లలో తక్కువ. పగటివేడిమి యెక్కువ.

ఓయనగల్లునందు వాయుభారము తగ్గెను. అందుచే వాతావరణమున కొంతసంతోషము గలిగెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సావూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు మ. గాను.

ఈ క్రింది వారలు వికాఖపట్నం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి:—

పూసపాటి జి. గిరిజా సుధరాజుగారు, వెనుమచ్ఛ వెంకటకూమార రాజుగారు, పూసపాటి సుబ్బారాజుగారు, గుంటూరు రామకృష్ణరాజుగారు, ముదుగురు అప్పలరాజుగారు, కాకర్లపూడి లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు, కాకర్లపూడి వెంకట సూర్యనారాయణరాజుగారు, పిల్ల నారాయణరావుగారు, మట్టిదేవరావుగారు, రాజాసాని లక్ష్మీనరసింహరాజుగారు.

కరిగొండ వెం. టంగునరసింహరావు, బుడ్డా వహాల్ నాయుడుగారు, భూపతిరాజు సీనియర్ రాజుగారు, ఈటి అప్పలసామి నాయుడుగారు, దురేణి వెంకటనరసింహరావు గారు. కొమ్మనమంచి రామకృష్ణయ్యగారు, దంగలూరి సత్య నారాయణ రాజుగారు, దంగలూరి కిజయగోపాలరావుగారు, యం. నారాయణ రావుగారు అనంతపూర్ మున్సిపాలిటీ వైసులైర్లుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మిసిలేనియసు ప్రకటనలు

పి. హెచ్. యల్. ఆ. టి. డి. పిల్ల మానేగారు పోలవరం నండి మొగల్ తుల్లు సర్కిలు 2 ప్రభుత్వం యన కృష్ణరంగ మార్పబడిరి. కండక్టరు కేసు విటాకటగారు గోదావరి హెడ్ వర్క్ డివిజను రాజమండ్రి కలెక్షనుగ మార్పబడిరి.

యం. రామనాథయ్య వికాఖపట్నం టాకెట్ రెవెన్యూ సీనియర్ ఇంచార్జుడు మార్పబడిరి.

నీలమంగళ కేశవరావుగారు కడప కలెక్షనుగ నియమింపబడిరి.

డి. కే. నారాయణరావు గుంటూరు కలెక్షను త్రిలో రిజిస్ట్రేషన్ డివిజన్ నియమింపబడిరి.

ఫిలికి మద్రాసు ప్రభుత్వ రాయబారము.

ప్రభుత్వ ప్రకటనలు.

ఫోటో సెంటు జార్జి 22-2-22 మున్న సీనియర్ ఇంజనీరు క. నరసభూషి ప్రభుత్వమున, ప్రభుత్వము కిచ్చిన ఆదాయపు లాటును పూర్తిచేయుటకు క్రింది ప్రకటనలు వియమింపబడినవి. ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వము ప్రకటించినవి మొత్తము కియలసిగగా జాయింటు మిటిహాస్ నియమింపబడినవి. ముగూర్చి పురరాజుచందేని కిచ్చిన లాటును కిచ్చిన డిలిరా ప్రతిని నిధివద్దకు రాజుబాటును పెట్టుకై రాజుబాటు లనుక వ్యానించుటకు తీర్మానించినది. ఈ ప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యులు ప్రకటించిన ప్రకటనలలో యిందల తగ్గము లెక్కలు ముగియనాటికి 66 లక్షలు లాటు వచ్చిన నియమింపబడినవి. ఇవి ముగియనాటికి 144 లక్షలు అధ్యయనం జూచినను కావలసియుండు నియమింపబడినవి.

ఆదాయమును కిచ్చిన సీనియర్ ఇంజనీరు కేసులకు ప్రభుత్వమున కొద్దిగా పెట్టిన కేసులకు ప్రభుత్వ జ్యూటీయెక్టువ కేసులకును, రెవెన్యూ జూటీయెక్టు గ్రామము లలో గ్రామోద్యోగులకు కేసుల కేసులకు చట్టముల ప్రకారం పెట్టబడుటకును, మొదటి రెవెన్యూ ప్రకారం పెట్టబడి జిల్లులు పెట్టబడినవి. రెవెన్యూ కేసులను ముగియనాటికి ప్రకారం పెట్టబడినవి. అంగీకరింపబడిరి. కొద్దిగా, ప్రభుత్వము కిచ్చినవి కేసులు కానన మైనవి 70 లక్షల ఆదాయము కచ్చున వాడతారు 55 వేల మన కేసు సంస్కరించినవి 8 లక్షలు యింకను 25 వేలము. అయితే యింకను 66 లక్షల లాటు ప్రభుత్వమునాటికి గానించుచున్నది. రెవెన్యూ కేసులకేసి దీని పూర్తిచేయు కానన సభ్యులంగీకరింపబడిరి. ఆ సభ్యులు కచ్చులలో నుపన్యాస వలెందరును యి లోటును ముగియ ఆదాయ కేసులు మద్రాసు రాజధానికి రావలసిని రెవెన్యూ ప్రభుత్వంప బడ వలెననియు, కేంద్ర ప్రభుత్వమున కిచ్చుటకు యిక్కడనున్నదనియు, రాజధానికి వచ్చు రాజధాని పెట్టవలెనని క్రిందటి అక్టోబరులో తీర్మానించిన యింకను ప్రభుత్వమువారు యేమి చేయుదురో అని కచ్చులకు యింకను పెట్టిన రాయ బారము పెట్టవలెననియు బట్టిరి. కానన సభ్యులెట్లు గోర యిండుటచే యిక్రింది సభ్యులను రాజధానికి వచ్చు రాజధాని పెట్టకై ఆహ్వానించె:—

1. గోదావరియలు రాయబారు కే. వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు,
2. గోదావరియలు రావుబారు పి. పి. పాత్రోగారు,
3. మ-రా-రా డి. తిలకరెడ్డిగారు,
4. మ-రా-రా దివాన్ బహదూరు యం. కృష్ణకాశాయగారు
5. మ-రా-రా డి. సి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు,
6. టి. యి. మాయర్ గారు
7. పి. యి. వి. సి. యెస్.

రాజధానికి రాజధానియన కచ్చులకు వచ్చిన గంపాం నెలసిగది. కానన సభ్యులు ఆహ్వానింపబడిరి. రాయబారులు ఫిలికి వేటిరాతి బయలుదేరి వెళ్లెదరు.

(సం) డి. యి. పూయిర్.

ప్రభుత్వ కార్యదర్శి

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

నాగపూరు మహారాష్ట్ర ప్రతీక-బాధ్యోలీ తీర్థానముల నిరసించుట
వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనమునందలెను-కార్యసంఘమును చట్టబద్ధమునందలెను
దేశీయనాయకుల సభకు పోగొనడు

లాలా గోవర్ధనదాసు, దిలపారు సింగుగార్లకు కఠిన శిక్ష

రాయబాదా హంసరాజుగారిని వదలుట
సతీకు ముద్రాలయము ధరావతును వశపరుచుకొనుట

చౌరీచౌరాహత్యలు-కుంబ్ర, సోధనాలీ, చంద్రకాంత మాలవ్యాగార్ల ప్రతిఘటన
ఆంధ్రరాష్ట్రము తిరుపతి నాయకులకేను

మధ్యరాష్ట్రములు.

బాధ్యోలీ తీర్థానములు.

నాగపూరు మహారాష్ట్ర ప్రతీక నిరసనము.

బాధ్యోలీలో భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు చేసిన తీర్థానముల సీమ ప్రతీక నిరసించుచు ఢిల్లీలో జరుగు భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారికి కొన్ని మాత్రముల చేసినది. వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన ముండితీరవలెను. కార్యసంఘమునందు వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన ధీమంతులగు సభ్యులు చెరసాలకు పోయియున్నారు గాన ప్రస్తుతమున్న కార్యసంఘమును చట్టబద్ధమునందలెను. దేశీయం ధు చిత్తం జనదాసు లాలలపతిరాయి, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, అలీసోదనాలు మున్నగు నాయకులను మరి 15 నేల మంది కలంటియును చెరసాలలో నున్నారగాన దేశీయ నాయకుల సమావేశ మెప్పటికైన జరిగినను కాంగ్రెసు వారా సభకు వెళ్ళగూడదు. ప్రభుత్వ సభ్యులును ప్రభుత్వాభిమానులను హెచ్చుగా నుండు నాసభకు కాంగ్రెసువారు వెళ్ళుటవలన ప్రయోజనము లేదని ఆంధ్ర ప్రాంత ప్రాసనది.

వంగరాష్ట్రము

కలకత్తా సర్వేంటు ప్రతీకపై మాననవృత్తుకేను

ఈప్రతీకపై పోలీసు డిప్టీ కమిషనరు కిడుగారు తెచ్చిన మాననవృత్తు కేసు విచారణ 22 వ తేదీన మరల జరిగింది. ప్రతికా కార్యాలయమునోదానుగూర్చి 5 గురు సాక్షులుచిప్పిరి. మార్చి నెల 6 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

పంజాబు.

గోవర్ధనదాసు దిలపారు సింగుగార్ల కేసులు.

వారికి శిక్షలు.

లాలా గోవర్ధనదాసు, సద్దారు దిలపారు సింగుగార్లపై లేబడిన కేసులలో వారికి చెర యొకవత్సరము కఠిన శిక్షయును మరి ఆరు నెలలు విడితైదును వేయబడెను. ముందు కఠినశిక్షను పిమ్మట విడితైదును వారిని అరెస్టుచేసిన తేదీనుండి (డిసెంబరు 22) వా. చనుభవింపవలెను.

రయిబాదా హంసరాజుగారిని వదలివేయుట.

రయిబాదా హంసరాజు (జలందరు మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) గారిని వదిలి వేసిరి. కేసు నడుచుచుండెనని జలందరునుండి రెంటివార్త వచ్చెను.

ముద్రాలధరావతును వశపరుచుకొనుట.

లాహారులో జరిగిందారు ప్రతీక ముద్రాలయమును సాలికు ముద్రాలాలవారు కట్టిన ధరావతును దొరతనమువారు వశపరుచుకొనిరి.

చిత్తూరు మండలము

తిరుపతికాంగ్రెసు నాయకులకేను

చిత్తూరుమండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు శ్రీమత సి. రాజగోపాలాచారి అసహాయక వ్యాయవాది ఎం. రామస్వామయ్యగార్లపై ని 1889 శిక్షనుకొంద లేబడినకేసు 28-వ తేదీన చిత్తూరు లిలారణజరుగును.

సంయుక్తరాష్ట్రములు

చౌరీచౌరా మరంతరములు

నాయకుల నివేదికము

మూలకపూరు మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు మాస్టీ మహమదు సోధనాలీ, పండిత హృదయనాథ కుంబ్ర, పండిత చంద్రకాంత మాలవ్యాగార్ల చౌరీచౌరాకు పోయి అచట వార ముడినములుండి విచారణచేసి ముగ్గురును ఏకీభవించి నివేదికమును ప్రకటించిరి. జెండాలును చట్టుకొనిన వలంటియు రంగుడులను ధరించిరి. "క్రిందటి సంతకావన సమయిసెప్పేరు వలంటియల నెండుకు కొట్టెను! నేను మేము సంతకా! దుకాణములకద్ద బోధించెదము. చేతనెవరో పోలీసులు అన్వేషింపజేయవచ్చు"నని కలంటియు పోలీసులకు తెలిపిరి. కొంతమంది కలంటియలను కాంతుల గావించగా, కలంటియు సాగిపోవ వారంభించిరి. కాని వెనుకప్రక్క మున్న వలంటియలందు తో తృప్తి నొందనందున మరల వారందరును నిలచిపోయిరి, మధ్యసర్దులు మరల ప్రతిపాటిరి. వారి మృదూత్వమును బట్టి సమయిసెప్పేరు తుమాదణ నేడెనని కలంటియు లూహించి అతనిని పరిహాసించసాగిరి. అందుకలన సమయిసెప్పేరుకు కోపమువచ్చెను. వెనుకనున్న కలంటియలలో లేక యితరప్రజలలో కొందరిని అతడు కొట్టుటయో వారిని రైలుదారి కవతలి ప్రక్కకు తిరిమి వేయుటని చాకిదారుల కాజ్ఞాపించుటయో జరిగినదని తెలిసినది. చాకిదారులు ప్రజలను కర్రలతో కొట్టియుండురు. అందువైని రైలు పట్టాల కావలనున్న ప్రజల కాగ్రహము కలిగి వారు రాళ్లను విసర వారంభించిరి. శనివారము నాడు జరుగు సంతకు వలంటియలు చాల మంది వచ్చెదరనిమా అట్లయు జరుగుననియు తీర్మాతయు గురు వారమునాడే సమయిసెప్పేరుకు తెలిసి అతడు సాయుధులగు పోలీసులను సహాయముగా పంపుటకు వైవారికి వ్రాయగా వారు వచ్చిరి. ఆ పోలీసులు మొదట వట్టి తుపాకులను కాల్చిరి. దానివలన గుంపు కదలనందున గుండ్లను వదిలిరి. ఎంతకప్పు వారట్లు కాల్చినో తెలియదుగాని పోలీసుస్టేషనుకద్ద ప్రజలలో గుండ్లకలన చనిపోయినవారి శవములు రెండుమాత్రమే కనబడెను. ప్రజలలో చాలమంది చనిపోయిరి, చాలమందికి గాయములు తగిలెనని కొందరు చెప్పిరి గాని ఆ డి. సరి గా రుజువు కాలేదు. ప్రజలు తమలో చనిపోయిన వారి శవములను గాయములు తగిలినవారిని తీసికొనిపోయి యుండవచ్చును. వాటిలో కొందరు పిమ్మట చనిపోయి యుండవచ్చును. ఎటుల వైనదేమి! ప్రజలు పోలీసులను చుట్టవేసిరి. పోలీసులకు మందు గుండు చెల్లిపోయినదను వార్త నిజముగాదు. ఏలయిన యీ హత్య జరిగిన తరువాత పోలీసు స్టేషను సమీపమున క్రొత్త తూటాలు కనబడెనని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు చౌరీ చౌరా నిర్మాణముగా నున్నది. చుట్టుపట్ల గ్రామములవారు గూడ చాల భయపడుచున్నారని తెలిసినది. ఇప్పుడిప్పుడే కొందరు మరల చౌరీచౌరాకు వచ్చుచున్నారు. ఇంకను కొన్ని నాళ్లు పోయినగాని మామూలుస్థితి ఏర్పడవని వారు ప్రకటించిరి. సత్తెనపల్లి నాయకులను ౧౦౦ శిక్షా ప్రకారం ఒక్కొక్కరి కొక సొంతవత్సరం కఠినశిక్షను విధించుట.

నాయకులు రాజమహేంద్రవరం శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమును జయప్రదముగా ప్రవేశించుట.

దిడుగు వెంకటకరణింహాద్రిపుగారు (తాలూకాదారు) శిరిపురపు వెంకటప్పయ్యగారు (తాలూకా సంఘకార్యదర్శి) గార్లపాటి నానుమంతరావుగారు (ప్రచారకుడు) మునగపాటి దిన హనుమయ్య గారు (గౌరవ ప్రచారకుడు) వీరలను గుం డూరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు శ్రీ ప్రొ. కో. ౧౦౦ శిక్షా ప్రకారము ఒక్కొక్కరి కొక సంతవత్సరం కఠినశిక్షను సత్తెనపల్లి

తాలూకా పేడికొండూరు గ్రామమునందు ౨౦-౨-౨౨ తారీ ఖున విధించినారు. ప్రతి రైల్వేస్టేషను కద్దను కాంగ్రెసు సంఘము వారున్న, పురజనులున్న, జరుపు గౌరవములతో ౨౧-౨-౨౨ తారీఖు పగలు ౧౧/౨ గంటకు రాజమహేంద్ర వరం రైల్వే స్టేషనుకద్ద దిగుసరికి, కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆహ్వానించి ఉచితరీతిని గౌరవ పురస్కరముగా, సత్కార్యములు సలిపి, నాయకులవెంట బయలుదేరి వచ్చినారు. శ్రీ రామదాసుగారు భద్రాద్రికి బయలుదేర వచ్చు సమయమున, గోపురములను, గౌతమీనదిని గ్రామమును వీక్షించిన వెంటనే యానందపరకకుడై, యేటాను వర్ణించి, ప్రవేశించెనో, అప్పుడము గానే శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమునందు స్వాధీనులు, వృక్షములు, కనపించిన వెంటనే అమితానంద పరవశులై, శ్రీరాములవారి నిన్ని, మహాత్మాగాంధీ మున్నగు నాయకులను స్తోత్రములు చేయుచు 'ఆహా! మేమెంత ధన్యులము! రాతిరబగతే యాశ్రమము నివాసం కాలయుని! మనోవాక్పాఠములు. కృషి సన్నితిమో అట్టి శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమును ప్రవేశించు భాగ్యము లభించింది. అందున్న దేశభక్తుల దర్శనముచే మాజన్మము తరించి స్వరాజ్యలక్ష్యిని శీఘ్రకాలములోనే తీసుక రాగలము' అని నునువును, అమితంతోషముతో స్వరాజ్యసాధనా శ్రమ ములో ప్రవేశించినారు. శిరిపురపు వెంకటప్పయ్య ఆశ్రమ ముఖద్వారము వరకు తనవెంట మున్న సోదరు లగు శిరిపురపు వెంకటరమణయ్యకు ప్రదక్షిణసమస్కారములు చేసి ఆశ్రాద మును పొంది అందు ప్రవేశించినారు.

తెజనాథ, శిరిపురపు వెంకటరమణయ్య.

తిరుత్తనితాలూకా సారాయిపాటలు

చిత్తూరు జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శి, ప్రచారకులైన శ్రీ మాకా యం, శ్రీనివాసాచార్యులు, నాయంటు సెక్రటరీ శ్రీ యంత వే. వెంకటాచల నాయకుగారు చవరంబాకం గ్రామం శంకరయ్యగారు, పూనిమాంగాడు ఆరె, పోలనాయకుగారు వీ రైదుగురును సారాయిపాటలు పాడకుండని బోధించుటకు సం కల్పించియుండిరి. అనాడే చంద్రగిరి డివిజన్లో ఆఫీసరుగారు వైవారికి సి. పి. సి. 144 నెక్సు నోటీసులు జారీచేయించిరి. తక్షణమే ఆఅయిదుగురును కానోల్లంఘనము చేయవలసికట్టిరి. ఇంతలో 15-2-22 తారీఖు ఆంధ్రదినపత్రికను చూచుట సు ప్రాప్తమయెను. అందు ప్రధానవ్యాసము బాధ్యోలీ తీర్థాన మునకు విరుద్ధముగా నడుపకూడదని ఉండుటవల్ల ఉల్లంఘనము తాత్కాలికముగ ఆపువలసికట్టిరి. సైవారికి జారీచేసి యుండు నోటీసులలో తిరుత్తనికి చుట్టు రి మైక్లలోగా ఒక నెలవరకు భజనలు, ఉపన్యాసములు, కరప్రతిములు పంచుట మున్నగువి యేమియు చేయకూడదని వున్నది. గాన యిటువంటి ఆశ్రమపు టు రైరువు తిన్నగించుటకై డిల్లీలో జరుగబోవు అభిలభా చరి కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ తీర్మానమును ఎదురు చూచు చున్నాం. పూనిమా గారు శిరుగుమి గ్రామాదుల అంగళ్లను యెవరు పాడలేదు. ఇతర దుకాణములనుకూడ స్వల్పమొత్త మునకు పాడిరి

కీ. పూండి కృష్ణమాచార్యులు.

౧౯-౨-౨౨ వ తేదీని తాడేపల్లి గూడెంలో పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయ సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు సమావేశమయి యాక్రింది తీర్మానములను కావించియున్నారు.

౧. రాష్ట్రసంఘ సభ్యత్వపు ధర్మానులు పంపుకొను టకు యీనెలాఖరువరకు నాయిదా పెట్టుటకున్న సదరు యెన్ని కలు మార్చి 15 వ తేదీ ఆప్రాంతములోగా జరుపుటకున్న ధర్మానులు తగ్గించుటకు వారిరువురును తిరిగి వాపసుచేయుట కున్న తీర్మానించడమయినది.

౨. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలోని తాలూకా బోర్డులు ప్రభాభిప్రాయమునానుగ నుండుట్లు చేయుటకు రాబోవు తాలూకాబోర్డు పన్నీకలలో సాధ్యమయినంతవరకు అసహాయ వాదులే అధ్యక్షులుగా నుండుటకు తీర్మానించడమయినది.

మొలూరు
౨౧-౨-౨౨
కార్యదర్శి.

శ్రీయుత గరమెళ్ల సత్యనారాయణగారచే రచియింప బడిన "మా కొద్ది తెల్లకొరతనము" అనుపాట "Published by National School R. J. H." అని పైకొట్టెత్తి తీసి కాగిత ములు కొన్ని పంచిపెట్టబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాగి తములకును రాజమహేంద్రవరం జాతీయవిద్యా లయమునకును యేనిధమైన సుబంధమును లేదని యిందుమాలముగా తెలియ జేయుచున్నాను. అవి పాఠశాలవలన ప్రచురింపబడలేదు. తల్లప్రగడ ప్రకాశరాయుడు, ప్రధానోపాధ్యాయుడు, జాతీయ విద్యాలయము.

వ్యవసాయము

జంతుసంబంధమైన ఎరువులు.

పిటిలో ముఖ్యమైనవి 1. చేపలు 2. ఘనీభవించిన రక్తము 3. ఎముకలు.

చేపల ఎరువులలో అనేక భేదము లున్నవి. ఎరువులో కలిసియుండిన వస్తువులనుబట్టి భేదించు చుండును. ఏవిధముగా వనగా.

- 1. చేపలలో నుండెడి ఎముకల మొత్తము
- 2. " " మాంసము "
- 3. " " నీటి "
- 4. " " ఉప్పు "

ఇతర జంతువుల మాంసము దెన్ని పార్లు స్రవణి స్ఫురి కాన్లు మున్నదో అన్ని పార్లు చేపల మాంసమునకు నున్నది. కాని చేపల ఎముకలలో స్ఫురి కాన్లుము అధికముగా (50 0/0) కలదు. కాబట్టి మాంసము విశేషముగా కలిసి యుండెడి చేపల ఎరువులన స్రవణియు స్ఫురి కాన్లుమును రెండును భూమికి లభించును. కాని ఈయెరువులో కావలసినంత పొటాష్ లేనందున సుప్తార్జుమైన ఎరువని చెప్పవలయు.

నూనె

చేపలయందుండెడి నూనెయు ఆలోచించ వలసిన విషయము. మాంసము నల్లగా నుండెడి చేపలలో నూనె చాలా యుండును. ఇట్టి నూనె ఎరువులో నుండినయెడల నేలలకు ప్రయోజనము లేకపోవుటయే గాక, ఎరువులోని మాంసమును ఎముకలను శ్రీఘ్రముగా క్షీణించుటకు ఆటంకముగా నేర్పడును. కాబట్టి నూనె యుండెడి ఎరువును కొనగూడదు. కొనెయెడల నూనె ఎంతయున్నదో అతాకమును మొత్తమునుండి తీసివేయుట మంచిది. తెల్లమాంసము గల చేపలలో నూనె అంతగా నుండదు.

నీరు

చేపల ఎరువులో నీరు సహిత ముండును. నీరున్నంతవఱకు ఎరువుకు చెరువు గలుగును. నీరుండిన ఎరువును చాలకాలము నిలువ యుంచలేము. బూజు పట్టును. రసాయనికమార్పులు కలిగి, స్రవణి అమోనియాగా మారి నష్టపడును.

ఉప్పు.

చేపల ఎరువును కొనుటకు ముందుగా, దానిలో ఎంత ఉప్పు ఉన్నదో యాలోచింపవలెను. ఉప్పుచేపలతో చేసిన ఎరువులో ఉప్పు అధికముగా నుండవచ్చును. ముందుగా ఎన్ని భాగములు ఉప్పు ఉన్నదో తెలిసికొని దామాషా ప్రకారము వెల తగ్గించుట మంచిది.

అంతే కాదు. కొన్నివైద్యులు ముఖ్యముగా బెల్లముచెరుకుకు ఉప్పు కూడదు. కొన్ని చాటి నేలలకు అట్టి ఎరువుకూడదు. కాబట్టి ఎరువును కొనుటకుముందు, దానిని ఉప్పు ఉన్నది తేలిది, తినభూములకును వైద్యులకును వినియోగపడునని తేలిది తీర్మానించుకొనవలెను.

కొనుటకుముందు, ఎరువులో ఏయేపదార్థము లెంతెంత యున్నది వ్రాసి తెలిసికొని, ముఖ్యమైన వృక్షాహారపదార్థములు మాత్రము ఎంత వెలయుననని లెక్క చేసి తరువాత తీర్మానించుకొనవలెను. శ్రేష్ఠమైన చేప ఎరువులో స్రవణి 4 మొదలు 10 పార్లును, స్ఫురి కాన్లుము 2 మొ. 8 పార్లు ఉండవలెను.

ముఖ్యమైన చేపయెరువులు.

ముఖ్యమైనవి మూడు ఎరువులు.

- 1. చేపల గానో.
- 2. చేపల ఎరువు.
- 3. చేపలపొడి.

చేపలను ఎండచెట్టి పొడిచేసి దానిని చేపలగానో అని యుమ్ముదురు. దీనిని వైయోడపదానికిని చాలభేదము లేదు. భూమింటు కుపయోగపడగి చేపలను సాధారణముగా ఎరువుగా మార్చుదురు. పెద్ద చేపల ఊక్కర్లులు (లివర్) విశేషముగా నుండినయెడల, నూనె విశేషముగా యుండును.

చేపల (గానో) ఎరువును చేయవలయు.

సాధారణముగా, పొట్యూనియా చేపలను చేయించుదురు. ఆందువలన స్రవణిని కొంచెము నష్టమగును కాని నూతనముగా స్థాపించిన పెద్ద పెద్ద కాన్లులలో స్రవణి నష్టము కాన్లు వేయించి, నూనెను తీసెదరు. అనూనతో నమ్మి చేయుదురు. నూనెను తీసిన తరువాత చేపలు పొడియగును. ఎంకినమ్మముగా పొడియై యుండినయెడల అంత శ్రీఘ్రముగా వైద్యులకు వినియోగపడును. అందు శ్రీఘ్రముగా నేలలకు వినియోగపడవలయునని నష్టము తేదు. మెల్లమెల్లగా కొన్ని సంవత్సరముల కాలము సుఖములకు ఆహారమును అనుర్చుచుండును.

చేపల ఎరువులో పొటాష్ తేదని వ్రాసియుంటిమి. స్రవణియు, స్ఫురి కాన్లు ముండియు సగములకు వినియోగపడవలసివట్టి వరప్రసంగబంధము తేదు. సముద్రతీరము లందును, చేపలను దబ్బిలలో చెడిపోవడం నుంచెడి కాన్లులలోను చతురగా లభించును. హిందూదేశమందు, వంగ కేరళ దేశములలో మూలము చేపల వ్యాపారము అధికముగా జరుగుచున్నది. వంగదేశమందు నదులు కాలువలు అనేకములు. చేపలను విశేషముగా వట్టుదురు. ఒక చోటినుండి 20 లక్షల మరగాలు ఎరువు

మరి చేయచున్నారు. వంగదేశములు చేపలను విశేషముగా తిందురు. చెడిపోయిన చేపలను ఎరువుగా నుపయోగింతురు. ఈ యెరువును సర్వసామాన్యముగా వినియోగించక పోయినను, పొగాకు వైద్యులు, కూరగాయల తోటలకును విశేషముగా చేయచున్నారు. కేరళ దేశమందు, ముఖ్యముగా పశ్చిమసముద్ర తీరమున చేపలను, చేపలనూనెను విశేషముగా యెగుమతి చేయదురు. అచ్చట శ్రేష్ఠమైన చేపయెరువు లభించును. కేరళ దేశములు బూడిదను కలిపి చెరుకు, మిరియాలు మొదలయిన వైద్యులకు సర్వసాధారణముగా వినియోగించుదురు. కోయంబుత్తూరులో మరి కొన్నివైద్యులకు విశేషముగా చేయదురు. ఎకరము 58కి 540 రతులు అనగా అబండి ఎరువు వేయగా ధాన్యము 52 0/0 ను గడ్డి 34 0/0 బాన్సిగా ఫలితము లభించినదట. తోటలలో పండించెడి కొన్ని రాగి వైద్యులకు, గొట్టెల ఎరువుకంటే శ్రేష్ఠముగా నుండినదట.

కొన్నిముఖ్యమైన చేపయెరువుల రకముల తారతమ్యములను తెలియజేయుటగాను వాటి పృథక్కరణములను గురించి వ్రాసెద.

సరాసరి చేపయెరువు పృథక్కరణము

	0/0
నీరు	17
నేందియపదార్థము	60
స్ఫురి కాన్లుము	7
సున్నము	7
మెగ్నీషియము	4
ఇతరపదార్థము	5

100 0/0

[హరికన్]

వంగదేశమందు భుజించుటకు విక్రయింపబడెడు మూడు రకముల ఎండచేపల పృథక్కరణము

	80 రతుల స్రవణి స్ఫురి కాన్లుము పొటాష్	
మరగావెల	0/0	
చంద	2.0-0	8.49 6.77 1.32
తంగ	3.0-0	78.4 6.84 1.10
భేర	4.0-0	9.57 5.09 1.21

(మెట్టలు)

వై వెలనుబట్టి యాలోచించగా 'చంద' చేపలు గానుండి కంటే సరసముగా నున్నది. మంచి చేపలు ఆ వెలయుండగా, వాటిలో భుజించుటకు వినియోగపడని వట్టుము రకము వెల అంతకంటే తక్కువగా నుండును.

పశ్చిమతీరమందు లభించెడి చేపలయెరువుల పృథక్కరణము

ఎండినచేపల ఎరువు కన్న నూరుచేపలగానో

	0/0	0/0
నీరు	6.5-15 0	8.21
నేందియపదార్థము	36.5-60.0	6.88
ద్రావణీయ భిజ	13 F-20 0	22.18
పదార్థములు		
అద్రావణీయ భిజ	4.5-21	2.68
పదార్థము		
స్రవణి	4.4-6 8	7.46
పొటాష్	2-7	0.47
స్ఫురి కాన్లుము	3.9-5.3	4.38

ఘనీభవించిన రక్తము.

దేశమందలి ప్రతిభాగమునకు కావలసిన యాహారమును రక్తము అమర్చుచుండును. కాబట్టి చేపమునకు కావలసిన మూలద్రవ్యములన్నియు రక్తమందు కలవు. దాని పృథక్కరణము.

నీరు	80 0/0
నేందియస్రవణి	25-3 0/0
స్ఫురి కాన్లుము	0.55 0/0
పొటాష్	0 5 0/0

దీనిలో స్రవణిని అధికముగా నుండుటయే గాక, సులభముగా నీటిలో కరిగిపోవుచున్నందున సగములకు వెంటనే వినియోగపడును.

హిందూదేశీయ పద్ధతి.

మన దేశము కనాయి అండ్లగా బాగ్రత్తగా రక్తమును ఎండచెట్టి ఎరువుగా అన్యురు. కొద్దు మాత్రము ప్లేములలో పోసి ఎండచెట్టుదురు. మట్టిపోయిన ఆకులు మొదలయినవి దానిలో కలిపి వేయుట మంచిది.

అమెరికా పద్ధతి.

అమెరికాయందు 'కనాయి' కాన్లువాలు అనేకము. కొన్నిటిలో ఎన్నో లక్షలజంతువులను చంపుచుండును. వారు రక్తమును పోగుచేసి నేడికల్ సోడానును ఎండచెట్టుదురు. పుద్గిలుగా చేసిన దానిలో 13-14 0/0 స్రవణి యుండును. అబాగ్రత్తగా చేసిన దానిలో 6-10 0/0 మాత్రము స్రవణి యుండును.

హిందూదేశములకు లభించెడి గడ్డిట్టిన రక్తపు ఎరువు పృథక్కరణము.

స్రవణి	11 8-0/0
స్ఫురి కాన్లుము	1.2-0/0
పొటాష్	0.7-0/0
కాబట్టి చేపలో ఎంత స్రవణి యున్నదో అంతకు	

36 రెట్లు అధికముగా యుండును. పేదకంటే చాల క్షయ

సగములకు వినియోగపడుచున్నది. ఈ యెరువు చేసిన నేలలకు కొంచెము నున్న ము కూడ చల్లినయెడల రెండు ను కూడి ఖరీదీ స్రవణిను ఏర్పడి చాల కాలము స్రవణిని నష్టపడక యుండును. రక్తపు ఎరువును నేలలో దున్నుట మంచిది. వైద్యుల వల్లినయెడల స్రవణిని నష్టమగును. చేపల ఎరువుచేసిన నేలలో, కొన్ని సంవత్సరములవరకు సగములు బాగుగ ఫలించుచుండును. రక్తపు ఎరువు చేసిన నేలలో ఆ సంవత్సరము మాత్రమే వైద్యుల బాగుగ ఫలించును.

ఏయే సగములకు లాభకరము

అమెరికాదేశమున దీనియూ యను రాష్ట్రము కలదు. అచ్చట ఫలిం చెడి పొగాకు లోకప్రసిద్ధి. అచ్చట యారక్తపు ఎరువును విశేషముగా పొగాకుకు వేయించుదురు. దానివలన ఎక్కువ ఆకులును, చంచికారము గలవిగను, త్వరగాను లభించుచున్నవి. మెక్సికోలో, బెల్జియములకు కాఫీ మొదలయిన వైద్యులకు ఫేయుట మంచిది తెలిసికొనిరి. మనదేశమున మాత్రము అధికముగా వినియోగించుట లేదు. 11-12-0/0 స్రవణి ఉండెయెడల మనదేశమునకు టన్నుకు 120 కు లభించును.

లభించెడు స్రవణి

ఒక ఎరువునందు కొన్ని పార్లు స్రవణి యున్నదనుకొందము- అట్టి స్రవణియంతయు లభించవచ్చును, లభించకపోవచ్చును. ఎంతభాగము లభించునది ఎరువును అనుసరించియుండును. ఈ విషయమునుగూచి కొంతవరకు అభిప్రాయములున్నను, అంత ముఖ్యమైంది కావు ఏదైనా ఎరువును కొనునప్పుడు, దానిలో నుండెడి స్రవణిలో ఎన్ని పార్లు సగములకు లభించునది తెలిసికొనుట మంచిది. చౌకగా యున్నయిన లాభకారియని తలంచ కూడదు. ముఖ్యమైన స్రవణియెరువులను గురించి, స్రవణిని నేని పార్లు సగములకు లభించునో చాలివారి అభిప్రాయములను తెలుపుచున్నాను. 100 పార్లు ఉపయోగపడునది. శ్రేష్ఠతము. 100 కంటే ఎంతతక్కువో అంతవరకు దానియందు లోపము.

వాగ్నర్	బాన్స్	వోర్టీ	వాగ్నర్	నా
అభిప్రాయము	అభిప్రాయము			నరి

సోడియం స్రవణి	100	100	100	100
అమోనియాంధకరము	90	...	...	83 86
ప్రతివిత్తములసిండి	...	76	70	...
గడ్డికట్టినరక్తము	70	77	70	65 70
ఎండుచేపలు	...	70	65	...
పచ్చియెరువు	70	...	...	65 67
చెరువునున్న	...	88	60	...
ఎముకలపొడి	63	...	65	53 59
కొట్టుములోని ఎరువు	45	...	...	25 35

వై పట్టిప్రకారము పశువుల కొట్టుములోని ఎరువులో 100 రతుల స్రవణి యుండినను వైద్యులకు 35 రతులమాత్రమే లభించును. సోడియ స్రవణియంతట నెంత యున్నదో అంతయు లభించును. కాబట్టి ఎరువును కొనునప్పుడును నేలలకు వేయునప్పుడును వైద్యుని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును.

దరికి చంచయ్య.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వైద్యకత్తి గల్లి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి.

1-కి దూర 4-కి.0.

దజను కొనువారికి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చువేరే.

వలయువారు ఆరురుతో ఒకరుపాయి

అదాన్సు కంపెనీ. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో

కట్టట్టు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వైద్యపురం, (గోవావరీజిల్లా)

కె.టి.గ్రాఫిక్ ఆర్.డి.ము: "ఇండస్ట్రీ" వైద్యపురం.

జనకగారి రింగువరం లోషక

వై రింగువరం లోషక ప్రయోగించిన సకల విధములైన తామర, గజ్జ, మొదలగు చర్మవ్యాధులు నివర్తయిగును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 0-10-0. వి. పి. ప్రత్యేకం.

సోల్ యేజిస్టి, కనరపు యేజిస్టి.

(3855) పామ్యుటపుక, మదరాసు.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోవైద్యశ్యములకు మార్గదర్శి

అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

(8198) 27, చీకబాగుకోట్ల, మదరాసు.

గాంధీ మహాత్ముని

సంపాదక జీవిత చరిత్రము

(3108)

‘లోకమాన్య తిలకు జీవితము ఉపన్యాసములు’ ‘వంజాబు దురంతములు’ లోనగు ఉద్బోధముల రచించిన శ్రీయుత మానికోట సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారిచే వ్రాయబడినది.

మహాత్ముని క్రధాన శిష్యులలో నొకరిగు శ్రీయుత దిగ్గుమర్తి హనుమంతరావు గారి ఉపోద్ఘాతమును మహాత్ముని ఛాయాఫలములు రెండును గలవు. ఇటీవల చొక్కాయ, టోప్తి తేకుండ తీసిన పటమునుకలదు. 300 పేజీలు-వెల ౧-౮-౦.

మహాత్ముని ఆరోగ్యమార్గ బోధిని.

వెద్దలచ్చు, సంపూర్ణముగా ఆంగ్రికరణము - ఆంధ్ర పండితు లగు భమిడిపాటి సూర్య నారాయణగారిచే వ్రాయబడినది. మహాత్ముని కటముగలదు. వెల ౦-౮-౧.

వలయువా రిట్లు వ్రాయవలెను. — ఆంధ్ర పత్రిక, బెజవాడ.

మంచితరుణము! ఆంధ్రపత్రిక త్వరపడుదు!!

ఉగాది సంచికలు

1910-1920, (1913 మినహా)

పది సంచికలు నెట్లుగా కూర్చబడినవి.

అసలుధర 20 రూ.

అమ్ముడుధర 5 రూ.

పాకింగు చార్జి - సహా రూ. 5-4-0 మణియార్దరు ద్వారా పంపినయెడల, రైల్వేపార్శులుగా పంపబడును లేకున్న తపాలుజాబ్బి సుమారు 4-రూపాయలగును.

కొలది నెట్లు మాత్రమున్నవి. తిరిగి అచ్చుపడనేరవు.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని

గ్రంథములూ ఒక్క పత్రికయినను వదలక శ్రీ శ్రీ వాసుని కృపల సంతోషమున. ఆంగ్రిక పూర్తి అయినది. బర్మీ సత్యాగ్రహ క్రమము ప్రకటించు తియబడి. కావ్యధార యగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఛాయాఫలము ఇంద చొప్పుబడినది. తైండింగులో నున్నది. ఇదిగత రిజిస్టరు చేయబడిన అర్జున పంజాబానికి యీ కల 15 వ తేదీనుండి పుస్తకములు వి. పి. ఎ. పంపబడును. ఎక్కడైతే అక్కడ తేదీయెడల ఆ కేసులున్న తెలుపవలెను. అట్టిప్రాయ ప్రచారముకొరకును, జానువారి 2 వ తేదీనకు ఈ గ్రంథమును ఉద్దేశించబడిన దగుల చేత స్వల్పపుకేటబ యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్కరించి దిగువ కిలు కేసుకుందనవలెనని కోరుచున్నాను. ఇప్పుడు అమ్మునేసిన 2000 ప్రతులకును చాలగత అమ్ము వచ్చి యున్నది. ఎవర యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీ దిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.

గూడూర్, రామచంద్రరావు

(8221-ఎ)

నేరకం, మును, ఎడినాడ కృష్ణారావు

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది చంద్ర ఆశ్వినాశ్విని పుస్తకము ఈ పుస్తకము ప్రతిమూలమున ప్రతిమూలము మిక్కిలి యుపయోగకరము. ఇది చామగినుటకు నానుకము. పుట్టితేదీ, కుటుంబము, మొదలగునవి అనవసరము. ముఖ్యమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. నొప్పు, వర్షికికేసును గూర్చినది. వెల ౩ రూ. గ్రంథం ఏలూరు నుండి బడిగూరు ఆదినారాయణ రావు పంపించు. వి. పి. ఎ. గారిని వ్రాసి “నాల దాని తెలిసికొన నొనరవలెనని నాభిప్రాయము.” పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

తాతా బోర్డింగ్ విద్యాలయము.

(2883)

చౌడనగం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి

తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, BOMBAY.

ఇప్పటికాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లును

ఆయుర్వేద ఔషధములను ఉత్పాదించుచున్నాము.

హిందూ ఔషధమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద పద్ధతి ప్రకారము అన్నిటిలో బాగాడు. వర్తకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాడు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్యాసినచో ధరలవట్టి పంపబడును.

జాండూ వరసూర్య

పయ్య

ఇందు ర్వేద యావధముల తేదీలుబాదు (3108) జాంజాయి నెం 12 ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ క్రేడింగు సంఘి, పోల్ విజయం, కాకినాడ.

నివ్వముగ రియూరేషన్లను శాస్త్రీయ ఔషధములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో వారకును. తెలుగు ఔషధముల గాన, ఇంగ్లీషు ఔషధముల గాన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 18, హుస్ సోడ్, హుస్ సోడ్ - మదరాసు

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవద్దు

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

(1045) ఇకాపుయెకజా

గురు

లం పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధి చెందిన ఆయుర్వేదవిద్యార్థములు

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సిల్హ, పర్షియా మొదలగుచోట్ల అనేక వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగుమంది

కపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకాపుయెకా శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాటలాగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు క్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదా శ్రమం.

41 ఆచార్యులవీధి, జి. టి. మదరాసు.

చందనాదివటి

చందనాదివటి:- ప్రమేహరోగమును బోగొట్టును

చందనాదివటి:- శ్వాసరొగమును (సెగ) రోగమును

మును ఆరితగిరిముగా బోగొట్టును.

చందనాదివటి:- మూత్రనాళములోని శ్రణమును బోగొట్టి మూత్రము బారీయగుటయు మంట తేకుండచేయును.

చందనాదివటి:- మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును.

చందనాదివటి:- శ్రీలకు ప్రాప్తించిన శ్వాసరొగమును బోగొట్టును.

చందనాదివటి:- శ్రీలకు దైవికముగా రచ్చే యెర్రకునును, శెల్లకునును రోగములను బోగొట్టును.

25 మాత్రము వెల రూ 1.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. దాక్షర ఆచంట లక్ష్మీకణ్, వి. ఎ. ఎం. వి. సి. ఎం.

మేనేజరు డైరెక్టరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హుస్ సోడ్.

మూలముగోడ్ - మదరాసు

(గురు) (8166)

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2042

(4) బెనారస్ టీనుదుండు, దుర్గా మెడికల్ హాస్పిటల్ సులూన్ ఉప్పు ఉపయోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని కలిగించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తించెను.

శేషాల్

14-5-22

రాజానరేంద్ర

సర్ బంగ్ అఫ్ నేపాల్